

VERSLAG d.d. 16 oktober 2019 van de vergadering van de Statencommissie Bestuur, Economie en Middelen, gehouden in het provinciehuis van Utrecht

Voorzitter: mw.ir. M. de Widt;

Aanwezig:

mr. H. Oosters (cdK), mw. H. Bruins Slot (gedeputeerde), ir. R. van Muilekom (gedeputeerde), R. Strijk (gedeputeerde) en A. Schaddelee (gedeputeerde);
mw. H. Bittich (DENK), mw. A.C. Boelhouwer (GroenLinks) mw. F. Demir (DENK), R.G.J. Dercksen (PVV), ing. L.C. van den Dikkenberg (SGP), drs. E.H.R. Dinklo (FvD), M.J. de Droog, MSc en RA (D66), M.E.J. Eggermont (SP), mw. N. de Haan-Mourik (ChristenUnie), drs. K. de Heer (ChristenUnie), mw. W.M.M. Hoek (50PLUS), mw. drs. J.P. d'Hondt (PvdA), V.C. Janssen (VVD), mw. H.J. Keller (PvdD), drs. A.H.L. Kocken (VVD), mw. N.A. Krijgsman (PvdA), drs. J. van Oort (ChristenUnie), W. Ubaghs (PVV), mw. L.E. Veen (D66), mw.T.M.A. Vrielink (GroenLinks), J.C. van Wijk (FvD) en W. Wijntjes (CDA);

Van ambtelijke zijde aanwezig:

Drs. T.J. Dorst (griffier) en mw. G. van Weerd (verslag).

1. OPENING

1.1 Opening

1.2 Vaststellen agenda

De voorzitter heet de aanwezigen welkom. Zij deelt mede dat in deze vergadering de spreektijdenregeling zal worden gehanteerd.

1.3 Mededelingen

GS hebben geen mededelingen te doen.

De voorzitter peilt de belangstelling van de commissie voor twee uitnodigingen:

- StartupUtrecht heeft geïnteresseerde statenleden uitgenodigd om kennis te maken met het Utrechtse startup ecosysteem en met een aantal van de belangrijke spelers daarin. De voorzitter constateert voldoende belangstelling, zodat de statengriffie een werkbezoek zal inplannen.
- Regio Foodvalley en de ICT Campus nodigt PS samen met de Provinciale Staten van Gelderland uit voor een werkbezoek. Het bezoek zal op een woensdagmiddag in januari of april 2020 plaatsvinden. Ook voor dit werkbezoek bestaat voldoende belangstelling. T.z.t. zullen de PS leden daarvoor een uitnodiging ontvangen.

1.4 Verslag vakcommissie BEM van 18 september 2019

Met inachtneming van enkele tekstuele wijzigingen (met name over de schrijfwijze van namen) wordt het verslag van deze vergadering vastgesteld.

1.5 Rondvraag

De voorzitter merkt op dat D66 en de ChristenUnie vragen hebben gesteld over de lange termijn agenda van de kaderstelling. De gedeputeerde heeft daarover gisteren een memo met bijlage verzonden.

De heer De Droog verwijst naar zijn schriftelijke vragen. D66 vindt het belangrijk dat PS al aan de voorkant worden meegenomen en meer grip gaan krijgen op de kaderstukken. Inmiddels is er een stuk binnengekomen maar de vraag is wel waarom GS hier zelf niet op wilde sturen. Hij stelt de andere fracties voor om verder over dit stuk te spreken, het meer te dynamiseren en in de FAC te bezien hoe dit verder kan worden vormgegeven zodat PS grip krijgen op de beleidsstukken, zoals de lange termijn agenda.

Mevrouw De Haan sluit zich bij de bijdrage van de heer De Droog aan. Zij ziet dit stuk als een 1^e inventarisatie, maar dat heeft wel opvolging nodig. De ChristenUnie heeft behoefte aan een meerjarenplanning waarin duidelijk wordt hoe alle beleidsstukken en kaderstellende stukken zich tot elkaar verhouden. In deze fase moet daar nog teveel naar worden gezocht. Zij vraagt of GS een eerste voorzet kan maken van een uitgebreidere planning, zodat de FAC daarmee verder kan.

Gedeputeerde Bruins Slot komt terug op de vraag van de heer De Droog: soms komt een goed idee van een ander en dat wordt dat uitgevoerd. In de begroting 2020 krijgen de kaderstellende stukken al meer invulling en daarmee wordt al meer richting duidelijk. De begroting 2020 biedt ook wat dat betreft een nadere verdieping. Per hoofdstuk zullen de belangrijke notities erbij worden gezet, conform de wens van PS. Waar mevrouw De Haan op aanstuurt, wordt ingevuld aan de hand van de verdere uitwerking van de plannen. Ook de griffie is daar alert op.

De heer Janssen komt terug op de vraag van D66 aan de andere fracties. De VVD vindt het een goed voorstel om hierover door te praten in de FAC. Spreker wil met het oog op de financiële kaderstelling nagaan of de planning goed is, of dat de FAC van oordeel is dat stukken naar voren moeten worden gehaald, gelet op het nieuwe college en nieuw coalitiebeleid. De VVD heeft er behoefte aan de spelregels vast te leggen in een formeel document. Hij beantwoordt de vraag van D66 dan ook bevestigend maar dan wel met een inhoudelijke beoordeling of onderdelen naar voren moeten worden gehaald.

De heer Wijntjes is van oordeel dat de vraag over de begrotingsspelregels apart moet worden meegenomen bij het punt beleid en visie op de vernieuwing van de begroting.

De gedeputeerde zegt dat toe.

De voorzitter sluit dit punt af.

Mevrouw Boelhouwer merkt op dat de informatievoorziening rond het beleid vanuit Europa, met mogelijke momenten voor beleidsbeïnvloeding vanuit PS, wat stil lijkt te liggen. In de vorige statenperiode was er een werkgroep die PS informeerde over de belangrijke momenten van beleidsbeïnvloeding. Samen met de fractie van D66 vraagt GroenLinks zich af wanneer de nieuwe Europa strategie kan worden verwacht. Haar suggestie is een informatiesessie over de Europastrategie te organiseren. Hoe kijken de andere fracties daar tegen aan?

De voorzitter constateert dat de fracties in meerderheid voorstander zijn van een dergelijke informatiesessie.

Gedeputeerde Strijk licht toe dat GS vorige week in Brussel is geweest in het kader van de Week van de regio's. Daar werd het resultaat van een driejaarlijks onderzoek bekend gemaakt naar de meest competitieve regio. Samen met Londen neemt Utrecht een gedeelde tweede plaats in. Op dit moment is men in Brussel vooral erg bezig met de hoorzittingen van de EU-commissarissen, richting de vorming van een nieuwe Europese Commissie die 1 november a.s. van start zal gaan. De commissie zal daarna met de hoofdlijnen van een plan komen, ook om nog invloed te hebben op de begroting 2020 die zal worden bijgesteld. Ook de nieuwe lange termijn begroting 2021 – 2027 van Europa zal worden vastgesteld. Dat is weer relevant voor de strategische agenda van Utrecht. De nieuwe Europese commissie heeft twee hoofdpunten, nl. de green deal en de digitaliseringsagenda, maar nog niet duidelijk is hoe dat zal worden vormgegeven en hoeveel geld daarmee gemoeid is.

De plannen worden in januari/februari 2020 verwacht en de provincie Utrecht zal de strategische agenda in het 2^e kwartaal 2020 gaan opstellen. Hij zal de commissie daarbij in februari/maart betrekken.

De heer Eggermont vindt het nuttig om hierover geïnformeerd te worden. Ook is het goed nut en noodzaak van lobbyactiviteiten daarbij te betrekken. In de begroting staat bv. dat voormalig gedeputeerde Pennarts nog steeds deel uitmaakt van het bestuur van het Huis van de Nederlandse provincies. De SP vindt dat merkwaardig.

De heer Van Oort was vorige week ook in Brussel, o.a. in het Huis van de Nederlandse provincies. Hij hoorde daar dat het goed is een lobbystrategie te maken waarmee geld uit Europa naar Nederland komt. Tegelijkertijd wil hij aandacht vragen voor de andere kant van de lobby, nl. het actief agenderen van de eigen beleidspunten in Brussel, die misschien niet in geld zijn uit te drukken maar wel in regelgeving. Het is erg belangrijk daarvoor in Europa aandacht te vragen.

Gedeputeerde Strijk vindt dit een terecht punt. Het gaat inderdaad niet alleen om de vraag welke geldstromen waar naartoe lopen en wat Utrecht daaraan kan hebben, maar het gaat ook om beleidsbeïnvloeding.

De voorzitter rondt dit punt af.

De heer Dinklo memoreert dat FvD op 20 september jl. technische vragen heeft gesteld over hoe op dit moment Garantiestellingen en leningen worden verstrekt. Tot nog toe heeft de fractie geen antwoord ontvangen. Wanneer kan dat worden verwacht?

Gedeputeerde Strijk licht toe dat de vragen volgende week zullen worden beantwoord. Het duurt inderdaad wat lang voordat het voorstel nota financieringsinstrumenten teruggaat naar de commissie, omdat er technische errata moesten worden doorgevoerd. Deze zorgen in de ambtelijke organisatie toch weer voor wat vragen. Dat moet eerst zorgvuldig worden afgekaart.

1.6 Termijnagenda BEM versie 1 oktober 2019 en lijst moties

Mevrouw De Haan verwijst naar de procescontrole jaarrekening 2018. Op 4 november zal duidelijk worden of de planning wordt gehaald. Ze vraagt of PS zo snel mogelijk na die datum geïnformeerd worden of dat gelukt is of dat bijstelling nodig is.

Gedeputeerde Strijk antwoordt dat PS binnenkort van hem een memo zal ontvangen met daarin de stand van zaken planning jaarrekening 2018/2019, met een detailplanning over de kadernota en de

begroting 2021. Vooralsnog zit hij op de lijn dat de planning, die eerder naar PS is gecommuniceerd, ook zal worden gehaald.

2. TER BESPREKING

2.1 Statenvoorstel consultatie PS voorstel Grondwetswijziging Herziening verkiezingswijze Eerste Kamer

Vanuit het IPO wordt de mening van de 12 Provinciale Staten gepeild m.b.t. een grondwetswijziging. De griffie heeft in het kader van ambtelijke bijstand om meer achtergrondinformatie gevraagd, die bij de stukken is gevoegd. Vanavond zijn de heren Oolbekkink en De Vries aanwezig voor het beantwoorden van eventuele technische vragen.

De mening van PS wordt gepeild over twee onderwerpen:

- een verandering in de wijze van verkiezing van de Eerste Kamer
- en de aanpassing om de tweede lezing van een Grondwetswijziging voortaan in een verenigde vergadering van beide Kamers van de Staten-Generaal te behandelen.

De voorzitter nodigt de fracties uit om zich over beide onderwerpen uit te spreken. Zij constateert dat er geen technische vragen zijn.

Mevrouw Hoek laat weten dat 50PLUS het eerste voorstel een goed idee vindt. De termijnen zijn nu te kort, gelet op de voorbereidingen van de verkiezingen, de verkiezingen zelf, de zittingstermijn en weer een herhaling van dat proces. Dat alles kan de nodige onrust veroorzaken. Voor de stabiliteit van het bestuur is een langere zittingstermijn wenselijk. Dat geldt ook voor de zittingstermijn van PS. Over het proces van de Grondwetswijziging heeft zij geen uitgesproken oordeel.

De heer Eggermont vraagt hoe 50PLUS aankijkt tegen verhoging van de kiesdrempel, die inherent is aan het voorstel.

Mevrouw Hoek vindt dat wel een aandachtspunt. Een verhoging van de kiesdrempel geeft startende partijen minder kans op zetels. Wat dat betreft is het huidige systeem beter. Al met al, is zij voorstander van handhaving van het huidige systeem.

De heer Van Schie deelt mede dat de VVD voorstander is van een trapsgewijze verkiezing van de Eerste Kamer. Dat haalt iets weg van de hectiek uit de Eerste Kamer en brengt hopelijk iets meer reflectie terug. Dat is ook de aanleiding van de commissie om dit te adviseren.

De heer Eggermont wijst erop dat de commissie Remkes een trapsgewijze verkiezing juist niet heeft voorgesteld. De regering gaat op dit punt juist in tegen het voorstel van de commissie Remkes.

De heer Van Schie herhaalt dat de VVD het eens is met de visie van de commissie Remkes. PS krijgen dan soms in hun zittingsperiode 1 x of 2 x een verkiezing te organiseren, dat hangt af van het moment waarop de Eerste Kamer verkiezingen plaatsvinden. Dat moet z.i. afhankelijk worden gemaakt van het moment waarop de Tweede Kamer is aangetreden en de regering haar eerste begroting heeft gepresenteerd.

Mevrouw d'Hondt memoreert dat dit voorstel is bedoeld om de Eerste Kamer te depolitiseren. Wordt de verkiezing van de Eerste Kamer vlak na de Tweede Kamer verkiezingen gehouden, dan wordt het meer politiek door het een referendum te laten zijn over de nieuwe Tweede Kamer.

De heer Van Schie antwoordt dat de depolitisering erin zit dat de fasering van de Eerste kamer anders is en in de cyclus juist niet per definitie een referendum van de zittende regering laat zijn. Als het toevallig zo is dat kort na de Tweede Kamer verkiezingen de Eerste Kamer moet worden gekozen, dan schiet men in de eigen voet. Dat kan wel gebeuren, afhankelijk van de termijn van de regering. Hij wil dat als aandachtspunt meegeven. Als het doel is een referendum over het kabinetsbeleid te voorkomen, dan moet in de cyclus rekening worden gehouden met het moment van de verkiezingen.

De heer Eggermont memoreert dat het wel eens gebeurt dat er 2 jaar na elkaar Tweede Kamerverkiezingen worden gehouden. Het ene jaar wordt dat uitgesteld omdat er Tweede Kamerverkiezingen plaatsvinden en het tweede jaar kan dat ook weer worden uitgesteld. Dat kan betekenen dat er slechts 1 x in de 6 jaar een Eerste Kamer wordt gekozen.

De heer Van Schie beaamt dat dit een complexe zaak is.

De VVD is voorts mordicus tegen een gezamenlijke zitting om de Grondwetswijziging vast te stellen. Dat zou een onevenredig zwaar gewicht van de Tweede Kamer deelfractie in die gezamenlijke vergadering betekenen, ten opzichte van de Eerste Kamer deelfractie. Dat is onwenselijk.

Mevrouw Boelhouwer laat weten dat GroenLinks dit een voorbarig voorstel vindt. Er wordt nu een onderdeel uit het advies van de commissie Remkes getild, terwijl het advies in totale samenhang moet worden bekeken. Het korte debat zojuist geeft weer dat er niet goed is nagedacht over de betekenis van dit voorstel. GroenLinks wil dit punt uitstellen tot het gehele advies in samenhang bekeken kan worden. Zij vraagt zich voorts af wat het gezamenlijke voorstel zal worden aan het IPO en hoe het IPO de verschillende meningen van de 12 provincies met vele fracties gaat vertalen.

Mevrouw d'Hondt zet uiteen dat de PvdA niet erg enthousiast is over dit voorstel. Een Grondwetswijziging is wel een hele zware procedure. Zij is het met GroenLinks eens dat een besluit in één keer goed moet worden genomen en dat vraagt dan om een grootse en meeslepende wijziging van het parlementaire stelsel, en niet slechts om een klein onderdeel. Ook niet, wanneer de regering het irritant vindt dat ze geen meerderheid heeft in de Eerste Kamer. De PvdA Tweede Kamer fractie heeft tijdens de regering Rutte II ervaren dat het niet hebben van een meerderheid in de Eerste Kamer geen probleem hoeft te zijn.

De PvdA onderschrijft de problemen die de commissie Remkes ziet met het terugkeren naar het oude stelsel. Voor kleinere partijen wordt het moeilijker om de kiesdrempel te halen en het veronderstelde probleem, nl. de politisering van de Eerste Kamer, is niet heel groot in de praktijk. Dat wordt naar verwachting ook niet met deze manier van verkiezing verholpen. Een mogelijk voordeel is wel dat de verkiezingen van PS echt over provinciale thema's kunnen gaan, omdat de link met de landelijke politiek dan zou worden losgelaten. De opkomst zou misschien iets lager zijn maar vele PS leden hebben wel eens verzucht dat ze intensief campagne voeren terwijl de uitslag toch vooral gebaseerd is op de landelijke trend. Er is zelfs geen verkiezingsprogramma nodig om met zes zetels in PS van Utrecht te komen.

De PvdA is een progressieve partij en er moeten hele goede redenen zijn om terug te keren naar een stelsel van 35 jaar geleden. Die redenen zijn er dan ook niet.

Voorts wijst zij erop dat het IPO PS vooral de eerste vraag heeft gesteld en niet de tweede vraag.

De heer Dinklo dankt de PvdA voor het bondig en goed samenvatten van de verkiezingscampagne van FvD. Dit leverde meer zetels op dan uitgebreid campagne voeren.

Mevrouw Keller deelt mede dat de PvdD zich afvraagt waarom een systeem, dat bewezen heeft niet te werken, opnieuw zou moeten worden ingevoerd, vooral omdat het oude systeem de kleinere fracties benadeelde. Het niet alteneren van de Eerste Kamer verkiezingen en Tweede Kamer verkiezingen, geeft haar fractie twijfel. Recentelijk is dat ook gebeurd. Haar fractie is tegen dit voorstel van de minister. Ook acht haar fractie een gezamenlijke behandeling van de Grondwetswijziging niet wenselijk.

Mevrouw Bittich deelt mede dat haar fractie het uitdrukkelijk niet eens is met deze voorstel. Het argument, dat de Eerste Kamer wat losser komt te staan van de politieke actualiteit, dat de wisselingen mogelijk wat minder zijn, zodat de coalities hun meerderheid minder vaak verliezen en dat kleinere partijen minder kans hebben om in de Eerste Kamer te komen, ziet haar fractie niet als verbeteringen. Ook is het geen verbetering om verder af te komen staan van de politieke actualiteit die de kiezers voelen. Immers, daar is democratie juist voor bedoeld. Iedereen moet dezelfde kansen krijgen, afhankelijk van het aantal kiezers dat op een partij stemt.

In het advies van de commissie Remkes wordt gedoeld op een onderzoek dat als uitslag had dat het in werkelijkheid helemaal niet uitmaakt of men teruggaat naar het oude systeem. Daardoor wordt de samenstelling van de Eerste Kamer niet anders. Haar fractie vindt het geen goede zaak die wijziging door te voeren, terwijl het in de praktijk geen verschil maakt.

Wat betreft het tweede voorstel, laat zij weten dat ook DENK zich voornamelijk op het eerste punt heeft voorbereid. Ook zij wist niet dat er een tweede vraag door het IPO zou worden gesteld.

De heer De Droog deelt mede dat de D66 fractie zich in 1983 tegen dit systeem heeft uitgesproken. Zijn fractie staat er wel wat voor open om de landelijke en de lokale politiek enigszins los te koppelen. Hij beschouwt dit voorstel als een reparatie binnen het huidige systeem, los van grotere vragen die hierover gesteld kunnen worden. D66 kan daar wel in meegaan. Wel zijn er bezwaren wat betreft de kiesdrempel. Hij begrijpt dat de Minister daar nog aandacht aan zal schenken. Het vertraagd toetreden van nieuwe partijen vindt hij, gelet op de argumentatie rond een chambre de reflection, geen verkeerde gedachte.

Mevrouw d'Hondt vraagt verduidelijking. Stelt D66 dat kleine partijen geen zitting mogen hebben in de chambre de reflection, omdat het daar over de grotere thema's gaat?

De heer De Droog verduidelijkt dat hij twee verschillende gedachten combineerde. Hij begrijpt dat er 1 x in 3 perioden gekozen gaat worden in PS, waardoor er wat meer macht bij PS komt te liggen, die 2 x mogen kiezen. Het gaat hier in feite om een kleine wijziging die in een gezamenlijke PS vergadering in Den Haag aan de orde kan komen.

De heer Van Oort laat weten dat de ChristenUnie zich aansluit bij de PvdA en GroenLinks over een "grootste en meeslepende visie". Die heeft de commissie Remkes gehad en op pag. 310 t/m 312 staat heel duidelijk waarom dit geen goed idee is. Het voorstel wordt expliciet door de commissie afgeraden en zijn fractie sluit zich daar graag bij aan. Ook is het een probleem dat de kiesdrempel hoger zou worden, zeker in een tijd dat partijen steeds meer de omvang van de ChristenUnie krijgen. Zijn fractie gunt iedere partij een plekje in de Eerste Kamer. Dat betekent dat het huidige systeem moet blijven zoals het is. Zijn fractie heeft duidelijk een mening over gescheiden besluitvorming: ook dat moet zo blijven zoals het nu is.

De heer Van Wijk deelt mede dat ook FvD dit voorstel een bijzonder slecht idee vindt. Mede dankzij het huidige systeem heeft zijn fractie een verpletterende entree kunnen maken in de Eerste Kamer. Het is ook aan de partijen zelf hoe de lijsten worden samengesteld en of er wat stabiliteit is. Wanneer grote lijsten flink gaan wisselen, dan zijn er veel wisselingen in een Kamer. De vraag is wel of dat per definitie slecht is. De FvD ziet nu geen toegevoegde waarde om terug te gaan naar een ander systeem en het weer nodeloos ingewikkelder te maken. Het huidige systeem werkt prima en FvD stelt voor dat zo te laten.

Ook zijn fractie vindt dat de splitsing tussen de Eerste en Tweede Kamer moet blijven. Die is er niet voor niets. De Eerste Kamer heeft een toetsende functie, ook bij een voorstel tot Grondwetswijziging.

De heer Eggermont stelt dat de SP voorstander is van afschaffing van de Eerste Kamer. De SP is tegen dit voorstel, gelet op de verhoging van de kiesdrempel. Het is geen probleem de verkiezingen voor de Eerste Kamer als een soort referendum voor de Regering te gezien. Het is overigens een illusie te denken dat lokale verkiezingen los kunnen worden gezien van de landelijke trends.

Naar aanleiding van het probleem dat geschetst werd door D66 en de VVD, ziet hij als enige mogelijkheid dat de provinciale verkiezingen 1 x in de 3 jaar worden gehouden, voor het geheel. De SP vindt dat een gezamenlijke behandeling van de Grondwetswijziging afhankelijk is van het eerste punt. Wanneer de Kamer minder een afspiegeling wordt van de bevolking, door de hogere kiesdrempel, dan is zijn fractie daar duidelijk tegen.

De heer Dercksen is van mening dat de heer Remkes “in waardeloze adviezen grossiert”. Dit voorstel is er één van. In het voorstel voor deze Statencommissie werd het houden van een referendum genoemd. Het is opvallend dat de D66 minister dat weer heeft geblokkeerd.

De PVV is niet enthousiast over dit voorstel, omdat het betrekking heeft op een probleem dat niet bestaat. Zo wordt het voor kiezers nog onaantrekkelijker om naar de stembus te gaan. Met deze ingreep krijgen burgers nog minder invloed in Den Haag. Dit is een voorstel dat slechts wordt ingegeven door de kartelpartijen, om zo lang mogelijk aan de macht vast te klampen.

De PVV is niet enthousiast over de Eerste Kamer, al is het alleen al omdat hij er niet meer in zit. Zolang de Eerste Kamer er is, moet deze wel zijn rol en verantwoordelijkheid oppakken. Zijn fractie is tegenstander van een gezamenlijke behandeling van een Grondwetswijziging.

De heer V.d. Dikkenberg sluit zich aan bij de inbreng van GroenLinks, als het gaat om de timing van dit voorstel. Het rapport van de senaatscommissie is nog niet eens besproken. Het is onduidelijk waarom dit voorstel nu voorligt. Waarom wordt er zoveel haast gemaakt? Wat zijn de gevolgen van dit voorstel? Dat komt niet terug in de plannen. De ChristenUnie gaf al aan dat de verhoging van de kiesdeler geen interessant scenario is. De SGP vindt dit dan ook een slecht plan. Hij sluit zich aan bij de PVV: rollen en verantwoordelijkheden van Eerste en Tweede Kamer moeten duidelijk gescheiden blijven.

De heer Boswijk deelt mede dat het CDA kan instemmen met een verandering in de wijze van verkiezing van de Eerste Kamer, echter, een gezamenlijke behandeling van een Grondwetswijziging wijst zijn fractie van de hand.

CdK de heer Oosters deelt mede dat er een adequate reactie zal worden opgesteld naar het IPO, rekening houdend met de inbreng van de fracties, die eerst ter vaststelling aan PS zal worden voorgelegd. Hij begrijpt dat de commissie van opvatting is, zij het met verschillende argumentatie, dat het voorstel

prematuur is, gelet op een latere integrale behandeling van het voorstel van de commissie Remkes. Op onderdelen vindt de commissie dit ook geen gewenst voorstel, ook met verschillende argumentatie. Ook is er tegenstand wat betreft een gezamenlijke behandeling van de Grondwetswijziging. PS zullen een brief ontvangen waarin vooral de negatieve opvatting van PS zal doorklinken: deze brief kan in de komende PS vergadering worden aangevuld c.q. gewijzigd. Hij tekent daarbij aan dat de opvatting van Utrecht naast die van 11 andere provincies wordt gelegd.

De voorzitter constateert dat er over dit voorstel in PS een klein debat zal worden gehouden. Zij rondt de bespreking van dit agendapunt af.

2.2 Statenvoorstel Najaarsrapportage 2019

De heer V.d. Dikkenberg heeft een vraag over de boekhoudprincipes van het nieuwe college. In de begroting wordt toegelicht dat er alleen reserves worden gemaakt als er duidelijke plannen onderliggen. Echter, in deze Najaarsrapportage staat dat er voor het fietsbeleid gelden worden gereserveerd die in 2019 niet worden besteed, vanwege de besluiteloosheid uit het eerste halfjaar. Dat geld wordt wel geparkeerd. Liggen daar concrete projecten onder of is dit een breuk in het beleid?

De heer Wijntjes brengt het volgende naar voren:

- De teksten op pag. 41 en 42 zijn identiek. Een en ander heeft te maken met de ondertunneling te Maarsbergen. Hij vraagt hier aandacht voor.
- Ook vraagt hij aandacht voor de email van ene Ruud, een belangstellende inwoner uit Maarsbergen. Betrokkene stelt dat een aantal toelichtingen niet kloppen met de inhoud van briefwisselingen uit het verleden. De heer Wijntjes verzoekt GS dit met deze burger op te lossen.
- Aangegeven wordt dat er in een overeenkomst met Zuid-Holland over Vijfheerenlanden afspraken zijn gemaakt ad € 4,3 miljoen. Echter, in de Najaarsrapportage wordt niets gemeld over een mutatie in de begroting. De redenering om dat niet te doen, is overigens redelijk adequaat. Wel is het eigenaardig hoe er geredeneerd wordt, nl. “het opnemen van baten en lasten zouden op dit moment onnodig de exploitatie verhogen.” Het woord “onnodig” betekent dat de provincie, afhankelijk van de situatie, de exploitatie wel of niet verhoogt. Dat kan nooit de bedoeling zijn. Hij vraagt dienaangaande om een reactie.
- Wanneer een dergelijk contract wordt afgesloten is het goed de post vast in de begroting en in de verantwoording op te nemen. Dat heeft geen betekenis voor de begrotingsuitvoering zelf maar het vormt dan wel een aandachtspunt in de balans. De balans is een onderdeel van de begrotings- en verantwoordingsstukken van de provincie.

De heer Janssen memoreert dat PS bij de voorjaarsnota een motie hebben aangenomen om de financiële stand van zaken rond het BRU hek inzichtelijk te maken. Dat is door het college op uitstekende wijze uitgevoerd. De VVD zegt daarvoor dank.

Op pag. 33 vindt er een vrijval plaats van ROM middelen. Vervolgens wordt er weer € 6 ton toegevoegd aan beleidsdoel 4.9, terwijl in het coalitieakkoord staat dat tegenvallers binnen het programma moeten worden opgevangen. Hoe moet de VVD de boekhoudregels van dit college uitleggen?

Mevrouw Hoek wijst erop dat in de begroting nergens het bedrag voor de N201 is terug te vinden. 50PLUS vraagt zich af waar dit geld is ondergebracht. Het gaat om miljoenen euro's die gereserveerd waren voor de aanpassing in de brede zin van het woord van de N201.

De voorzitter wijst erop dat deze vraag betrekking heeft op de begroting, en derhalve pas bij het volgende agendapunt relevant is.

Gedeputeerde Strijk gaat in op de gestelde vragen. Gevraagd werd hoe er met reserves wordt omgegaan. In de begroting wordt soms zichtbaar welke uitgaven bij concrete doelen horen. Een concreet plan leidt dan tot een onttrekking aan een reserve in de toekomst. Soms heeft een reserve ook een spaarfunctie. Dan ligt daar nog geen concreet plan onder, maar wel is er een bedrag nodig om een plan uit te werken. Ieder jaar wordt de stand van de reserves doorgenomen en wordt er gecheckt of er een concreet plan onder ligt of dat er een spaarbedrag blijft staan om op korte termijn tot uitwerking van een plan te komen. Wordt er geld gereserveerd voor de fiets, dan zal er in 2020 een uitwerking moeten komen van een concreet plan. Zo niet, dan zal de reserve vrijvallen naar de algemene reserve.

Terecht merkte de heer Wijntjes op dat de tekst van pag. 41 en 42 identiek is. Dat zal worden aangepast.

Inzake de overeenkomst met Zuid-Holland over het samengaan van drie gemeenten tot de nieuwe gemeente Vijfheerenlanden, en de financiële consequenties daarvan, merkt gedeputeerde Strijk op dat er in deze Najaarsrapportage nog geen afrekening is opgenomen. Die integrale verantwoording komt terug in de jaarrekening. Er zijn nog steeds gesprekken gaande met Zuid-Holland over het bedrag dat Utrecht voor het Merwedekanaal gaat betalen, in het licht van de staat van onderhoud dat daarvoor staat. Dat betekent dat het bedrag nog zal gaan muteren. Zijn inzet is deze kwestie nog voor het einde van het jaar af te wikkelen.

De heer Wijntjes meent dat de zin met het woord “onnodig” beter niet geschreven had kunnen zijn.

Gedeputeerde Strijk kan de betreffende passage niet in het document vinden.

Hij verwijst voorts naar de vrijval van de ROM middelen op pag. 33, programma 4. Het gaat om een verschuiving binnen programma 4 van het economiebudget naar het energiebudget. In het jaar 2019 is dat nog in programma. Dit voorstel komt voort uit de wens om aan de slag te gaan met het opstellen van de energieplannen maar er is wel capaciteit nodig om dat te kunnen doen.

De heer Eggermont memoreert dat de SP in RGW een vraag heeft gesteld over een meerjarendoel van de RUD. De SP werd toen verwezen naar de commissie M&M maar daar verwees men de SP naar de commissie BEM. Hij stelt de vraag nogmaals, nl. waarom is er geen ruimte gevonden voor € 160.000,- inzake asbestverwijdering.

Gedeputeerde Strijk licht toe dat dit een aanvullende opdracht aan de RUD kan zijn, maar dat die opdracht betaald kan worden uit het bestaande budget. Er hoeft daarvoor in de begroting van de provincie geen extra geld gereserveerd te worden.

De heer Eggermont leest “Hiervoor is geen dekking. Bij de jaarrekening zal gekeken moeten worden of dit binnen het programma 3 of andere programma’s gedekt kan worden.” Hij vraagt hoe dat zit.

Gedeputeerde Strijk zegt toe dat hij deze vraag later zal beantwoorden.

De heer Janssen komt terug op het antwoord van de gedeputeerde op zijn eerdere vraag. Hij heeft het coalitieakkoord anders gelezen. Hij begreep dat tegenvallers binnen een programma moeten worden opgelost en dat meevallers aan de algemene middelen toevallen. Hij ziet een strijdigheid met wat er nu gebeurt. De VVD heeft behoefte aan het maken van afspraken over de financiële begrotingsregels.

Gedeputeerde Strijk licht toe dat er in 2019 wordt gestart met een begroting die door de vorige PS zijn vastgesteld. Er was een programma waarin economie en energie bij elkaar zaten. De spelregels zeggen dat tegenvallers binnen dat programma moeten worden opgelost. Het nieuwe college van GS maakt de keuze om meer geld uit te trekken voor Energie en dat is een tegenvaller binnen het programma. Dat mag worden opgelost door een meevaller binnen het programma wat er was voor de ROM. Het college wil niet tot het jaar 2020 wachten met de start van de invulling van het programma Energie.

De heer Janssen meent toch dat er nu iets anders plaatsvindt. Er gaat een bedrag van € 2,9 miljoen naar de algemene reserve en vervolgens wordt er weer € 6 ton uit de algemene reserve gehaald. Hij stelt voor deze discussie op een later moment voort te zetten.

De voorzitter rondt de behandeling van dit agendapunt af.

Zij constateert vervolgens dat dit voorstel als een hamerstuk in PS kan worden geagendeerd, mits het antwoord van GS op de vraag van de SP geen nieuwe vragen oproept.

2.3 Statenvoorstel begroting 2020

De voorzitter geeft dit voorstel in gespreking.

Mevrouw Hoek verwijst naar haar eerdere vraag over de N201.

Zij vraagt wanneer er duidelijkheid komt over het al dan niet doorgaan van de Vuelta. Daar is een behoorlijk groot bedrag mee gemoeid.

50PLUS heeft een aantal schriftelijke vragen ingediend maar deze zijn nog niet beantwoord. Inzake de PAS vraagt zij naar de gevolgen van het op schorten van bouwprojecten in deze provincie voor de programmabegroting 2020. Wat zijn de kosten inhuur personeel voor speciale projecten en extra werkzaamheden, die door de PAS niet meer doorgaan of worden uitgesteld of moeten worden aangepast?

De heer Dercksen vraagt of GS een algemeen beeld kunnen geven van de ontwikkeling van de vermogenspositie van de provincie in de komende jaren, zoals het weerstandsvermogen en de schuldpositie. Hij onderkent dienaangaande een trendbreuk ten opzichte van voorgaande jaren.

De heer V.d. Dikkenberg deelt mede dat de SGP van deze begroting geschrokken is. Zoals de PVV ook al aangaf, constateert hij een schuldquote die buiten de marges tuimelt; de solvabiliteit duikt naar beneden en er is sprake van bijna halvering van het eigen vermogen in vier jaar. De SGP vindt dat er zo niet goed met overheidsfinanciën wordt omgegaan. De SGP wil zich graag houden aan het motto “sober en doelmatig”. De provincie neemt zich voor om met ca. 100 fte te gaan groeien. De noodzaak daartoe is per opgave niet altijd helder. Kan de gedeputeerde een lijst geven met opgaven van de benodigde uitbreiding van fte’s die nu nog niet aanwezig zijn? Daarmee komt er een onderbouwing van de 100 fte’s. Soms lijkt uitbreiding namelijk wel heel ruim aangevraagd: is er wel 3 fte nodig voor duurzaamheidsondersteuning bij 10 maatschappelijke instellingen?

Er lijkt een verschuiving te zitten van kapitaallasten vanuit programma 4.a naar programma 4.b. Dat is vreemd omdat er een mobiliteitsprogramma is vastgesteld voor 2019-2023.

Structureel gaat er € 4 ton naar de recreatieschappen. Laatst is er een begroting besproken waarin kleinigheidjes gerepareerd dienden te worden. Nu blijkt het om een bedrag van € 4 ton te gaan, terwijl

in de begroting staat dat de transitie naar het nieuwe recreatieschap nul euro kost. Een onderbouwing van de € 4 ton kan hij niet terugvinden.

De SGP had de hoop, nu D66 nadrukkelijker aan de knoppen zit, dat de indicatoren heel helder zouden zijn, echter, daarvan is geen sprake. De indicatoren lezend, kan hij het commentaar van de heer De Droog vorig jaar op de begroting kopiëren naar deze begroting. Veel is gebaseerd op wensdenken en totaal niet op realiteit gestoeld. PS kunnen daar dan ook niet op sturen. Er staat dat 100% van de woningen volgend jaar voldoen aan de geluidsnormen. Bij de aanpak staat vervolgens dat er 50 woningen worden aangepakt in 2020: zijn dat de laatste 50 woningen in de provincie Utrecht waar een overschrijding is? Is dit daadwerkelijk het restant van de woningopgave, als het gaat om geluid? Hoe zit dat en waarom is er dan structureel geld nodig?

Bij Economie staat dat de toename van het BRP 1,8% is, en dat gedurende een aantal jaren. Spreker memoreert dat er succesvol beleid is gevoerd en de vraag is relevant waartoe de provincie zich nog moet verplichten, bv. de ROM. Is het niet beter de ambitie hoger te leggen, zodat sturing mogelijk wordt? De investering in de ROM heeft een verhoging van de indicatoren met zich meegebracht en dat is, gelet op meer werkgelegenheid en een beter draaiende economie, ook logisch. De vraag is hoe er wordt getoetst of die doelen worden gehaald.

De heer Van Oort kan zich bij woningen heel misschien voorstellen dat de provincie dat iets kan beïnvloeden, echter, in hoeverre denkt de SGP dat de provincie enigszins invloed kan uitoefenen op het bruto regionaal product?

De heer V.d. Dikkenberg beaamt dat de provincie daar niet veel op kan sturen, echter, zoals het er nu staat, stelt de indicator niet veel voor. Beter was het aan te geven dat het hier gaat om een wettelijke verplichting.

In dit huis is heel veel aandacht voor participatie, echter, als het gaat om energietransitie lijkt het alsof participatie buiten spel wordt gezet. Op pag. 94 staat dat de provincie nieuwe zon- en windprojecten actief ondersteunt. Hij vindt dat opvallend. Z.i. dient een overheid randvoorwaarden te scheppen waarbinnen initiatiefnemers een plan kunnen presenteren, maar een overheid moet dat niet actief gaan ondersteunen. Bij weerstand van bewoners komt de overheid daardoor altijd op achterstand te staan, immers, de overheid wordt dan actief onderdeel van dat vraagstuk.

Op pag. 95 leest hij "Wij investeren in een adviesteam participatie bij zon en windprojecten." Dat adviesteam heeft waarschijnlijk als opdracht om de initiatieven met participatie, die de provincie actief ondersteunt, er doorheen te halen. Een overheid dient echter uit te spreken dat bewoners en initiatieven worden gewogen. Binnen de kaders van de ruimtelijke ordening en binnen de wenselijkheid van de energietransitie kan daar gevolg aan worden gegeven.

De heer V.d. Dikkenberg heeft de begroting doorgenomen maar hem bekruipt een onbehaaglijk gevoel, zeker tegen het licht van het wensdenken rond de financiële ontwikkeling van de provincie. Hij vindt de begroting niet concreet en hem is niet duidelijk hoe daar komend jaar op moet worden gestuurd.

De heer Dinklo deelt mede dat FvD van oordeel is dat een overheid geld niet moet oppotten. Het is wel goed dat de spaarpot nu wat leger wordt gemaakt, echter, nu wordt er € 160 miljoen uitgegeven waardoor de solvabiliteit onder de 30% gaat zakken. In het voorstel staat ook dat een bedrag van € 154 miljoen aan ambities nog niet is gedekt. Wanneer dat bedrag ook nog in de komende periode wordt uitgegeven, dan zakt de solvabiliteit onder de 10%. Dat is gevaarlijk laag, zeker gezien alle nieuwe investeringen die gedaan worden met alle risico's van dien. Hoe kijkt de gedeputeerde aan tegen dit solvabiliteitspercentage en de weerstand van de provincie op de lange termijn? Artikel 10.1

van de Financiële Verordening van de provincie gaat over schuldbeheersing. Daar staat: "Als de solvabiliteit onder de 30% daalt, dan zullen PS een nota over schuldbeheersing ontvangen." FvD wil die nota graag van de gedeputeerde ontvangen, immers, regeren is vooruit zien.

In 2019 wordt er in totaal € 340 miljoen uitgegeven, maar in de begroting wordt nu nog van € 400 miljoen uitgegaan. Het aantal fte's wordt met 100 uitgebreid. Kunnen er wel voldoende goede medewerkers gevonden worden?

FvD vraagt zich af of dit wel een reële begroting is. Er kan wel veel begroot worden maar het is de vraag hoe al dat geld moet worden uitgegeven, temeer daar er veel extra medewerkers moeten worden aangetrokken. Het gaat hier in feite om twee tegengestelde bewegingen. Hoe kijkt de gedeputeerde hier tegen aan? Indien GS toch € 400 miljoen willen uitgeven, dan wil FvD het geld, dat eind 2020 niet is besteed, aan de burgers teruggeven door middel van verlaging van de motorrijtuigenbelasting. Dat zou een korting van 50% moeten zijn. De burgers hebben dat bedrag opgebracht. Hij hoort graag de reactie van de gedeputeerde.

Er wordt veel vrije ruimte gerealiseerd, nl. € 58 miljoen. FvD concentreert zich op de mobiliteitsreserve. Er wordt gesteld dat een bedrag van € 58 miljoen vrij beschikbaar is. De gedeputeerde definieert "ruimte" als er geen plannen tegenover staan. In de antwoorden op zijn eerdere technische vragen staat dat er € 58 miljoen resteert. Dat bedrag is wel bestemd maar de verwachting is dat het niet meer besteed zal worden of dat het later besteed zal worden. Dat betekent echter niet dat deze middelen direct vrij besteedbaar zijn. Dat is merkwaardig: het gaat om vrije ruimte maar de middelen zijn niet direct vrij besteedbaar. Hij vraagt om een gedetailleerd schriftelijk antwoord hoe die € 58 miljoen tot stand is gekomen en welke projecten niet meer worden gedaan.

De reserve ecoducten loopt niet terug. Hoe kan dat, nu de ecoducten zijn opgeleverd?

Gesteld wordt voorts dat er reëel en structureel door GS wordt begroot, en dat het voorzichtigheidsprincipe wordt gehanteerd. Ook leest hij dat de huur structureel lager wordt, waardoor de reserve huisvesting aanzienlijk verlaagd wordt: daarmee moet rekening worden gehouden.

FvD verwijst voorts naar programma 5.d, beheer en onderhoud. Hier worden structurele lasten als incidenteel gekenmerkt. Er staat "De lasten zijn structureel maar omdat de baten incidenteel zijn, kwalificeren wij de lasten ook maar als incidenteel." Dat vindt hij een merkwaardig antwoord.

FvD stelde ook een vraag over de festivals, programma Cultuur. Er worden volgend jaar 11 festivals georganiseerd. 95% van alle uitgaven voor festivals gaan naar de stad Utrecht. Het lijkt erop alsof de provincie "de pinpas is van de gemeente Utrecht". Hij vraagt of al het extra budget, dat voor festivals wordt vrijgemaakt, nl. € 5 ton per jaar, aan de ommelanden kan worden gegeven.

Met betrekking tot het programma Monumenten, constateert de heer Dinklo dat het percentage dat aan restauratie toe is, maar langzaam daalt. FvD wil het percentage sneller zien dalen. Is het mogelijk inzicht te krijgen in de vraag wat de kosten zijn om het percentage aan het einde van deze periode naar nul te brengen?

De heer Janssen komt terug op de antwoorden op de technische vragen van de VVD.

Gevraagd werd naar de incidentele en structurele lasten. De VVD staat nog steeds op het standpunt dat structurele lasten incidenteel worden verklaard. Dat is een groot risico, ook met het oog op de toezichthouder. De VVD heeft de behoefte daar een extern deskundige naar te laten kijken. De extern accountant die voor PS werkt, is daarvoor de uitgelezen persoon. Hij vraagt hoe de collega's daar tegen aan kijken.

De heer Eggermont deelt de zorg van de VVD. Een idee kan zijn de baten structureler te verhogen.

De heer Janssen antwoordt dat de VVD daar geen voorstander van is.

De heer Dinklo antwoordt dat FvD het voorstel, zojuist door de VVD verwoord, ondersteunt.

De heer Janssen memoreert dat de VVD en D66 bij de voorjaarsnota een amendement hebben ingediend over de doorrekening van het coalitieakkoord. Dat is nu gebeurd en die doorrekening maakt pijnlijk duidelijk dat de boodschappenlijst van de coalitie onbetaalbaar is. De VVD vermoedde dat al. GS kiezen er niet voor om minder boodschappen in het karretje te doen, maar willen het spaarvarken van de provincie omkeren en aan de inwoners extra zakgeld vragen in de vorm van een lastenverzwaring. De VVD vindt die keuze niet verantwoord. De fractie sluit aan bij eerdere vragen van de PVV, SGP en FvD over de vermogenspositie van de provincie.

De VVD is wel blij met de extra middelen die uitgetrokken worden tegen ondermijning, maar dat mag nog wel wat steviger, bv. voor het handhaven van vergunningen en bij leegkomende bedrijfspanden. Ondernemersverenigingen, bv. op Lage Weide, zijn inmiddels ook actief tegen ondermijning. De VVD wil die ondernemers graag steunen bij de aanpak van rotte kiezen op bedrijventerreinen. Graag hoort hij daarop de reactie van GS.

Een andere manier om ondermijning tegen te gaan is te zorgen dat bedrijventerreinen goed functioneren. Ook kleine stappen kunnen daarbij helpen. Op het bedrijventerrein in Montfoort zijn er ondernemers die graag willen dat de bewegwijzering verbetert. Dat zou het college moeten oppakken.

Wat betreft de organisatie van de provincie, constateert hij dat de winkel grondig wordt verbouwd maar wel open blijft. Is het in die situatie realistisch om de uitvoering van zoveel nieuw beleid, zoals GS nu voorstellen, bij de organisatie te leggen en dan te verwachten dat een organisatie, die in verandering is, ook de gewenste resultaten gaat halen? Hij wil daarop graag een reflectie van GS.

De heer Van Oort stelt de vraag aan de VVD of het realistisch is te veronderstellen dat er resultaten geboekt kunnen worden met een organisatie, zoals deze tot nog toe heeft gefunctioneerd. Z.i. is dat niet realistisch. In de jaarrekening 2017 wordt een forse winst geboekt, maar dat kan ook als een forse onderbesteding worden gekwalificeerd, nl. niet uitgevoerd beleid. Dat werd mede veroorzaakt omdat er te weinig personeel is.

De heer Janssen heeft de jaarrekening 2017 er nog even bij gepakt. GS schrijven dat het resultaat van 2017 grotendeels het gevolg was van een boekhoudkundige herwaardering van recreatiegronden. Hij is het wel met de ChristenUnie eens dat het nodig is om in de provinciale organisatie te investeren, ook om beleid te kunnen realiseren. Wel vraagt hij zich af of verwacht kan worden dat de output tijdens de verbouwing maximaal moet zijn. Dat vraagt om keuzes van GS. Moet eerst de organisatie op orde zijn met daarna de verwachting dat er maximale output komt of denken GS dat dat tegelijkertijd kan? De VVD denkt dat die laatste optie niet reëel is.

Wat betreft de financiële positie van de provincie, constateert de VVD dat er normen ontbreken of niet gehandhaafd worden, bv. normen voor schuldpositie. Komt het college nog met een voorstel op dit punt?

De begroting laat in 2021 en 2022 een tekort zien. Is het college bereid de begroting aan te passen zodat deze alle jaren op of boven nul uitkomt? Dat zou het college sieren.

Uit de reserve Mobiliteit wordt € 58 miljoen gehaald en ook nog eens € 10 miljoen in 2019, nog voordat het jaar wordt afgesloten. Dat is merkwaardig. Het is lastig controleerbaar hoe dat precies tot stand is gekomen. De VVD sluit zich aan bij de vraag van FvD om een nadere uitwerking daarvan. Beter ware het geweest als dit proces met de gehele staten was doorlopen; nu moeten PS dat in 1,5 regel in de begroting teruglezen. Dat roept veel vragen op.

De VVD had ook vragen over de kapitaallasten en de investeringsruimte. In het mobiliteitsprogramma 2019-2023 is omschreven dat er een totaal bedrag van € 10 miljoen, bestaande uit kapitaallasten en uit investeringsruimte, in de begroting verwerkt zou moeten worden. Echter, er is slechts een bedrag van € 4,5 miljoen terug te vinden. De VVD vraagt wat er met die andere € 5,5 miljoen is gebeurd.

De VVD staat op het standpunt dat deze begroting beter moet; dat prestaties meer herkenbaar worden gemaakt voor de burgers en voor bedrijven en dat het geheel financieel veel degelijker moet worden onderbouwd. De VVD zal daar met voorstellen in PS op terugkomen.

De heer Wijntjes merkt op dat de verdeling van de middelen een zaak is voor PS en niet voor deze commissie. Hij gaat in deze vergadering in op de begrotingsverandering die gaande is. Dat borduurt voort op afspraken uit het verleden. De belangrijkste verandering is dat de inzet van de reserves wordt verhoogd, wellicht met het doel daarvan uiteindelijk af te komen. Die verandering komt niet uit de lucht vallen, want ook in de vorige statenperiode werd door menige fractie vraagtekens gezet bij de manier waarop de begroting werd samengesteld. Spreker heeft tijdens een politiek debat weleens gezegd dat de provinciale begroting op een bejaardenbegroting leek, zonder enige dynamiek. Die begroting leidde ertoe dat er meer interesse bestond in het spaarvarken dan in het uitvoeren van beleid.

De heer Dinklo vindt het prima dat er geen bejaardenbegroting wordt gemaakt maar moet daarvoor in de plaats dan een begroting van een onverantwoord kind komen?

De heer Wijntjes is van oordeel dat dit een degelijke en heldere begroting is, waarin de keuzes uitstekend verantwoord zijn. In de PS vergadering zullen voor- en tegenstanders daarover het woord kunnen voeren. Het CDA vindt het positief, gelet op de grote opgaven van deze provincie, dat de portemonnee in deze bestuursperiode getrokken wordt. Dat past heel goed in de vernieuwing van het begrotingsbeleid, waar de provincie al mee bezig was. De kwaliteit van de begrotingsuitvoering liet ernstig te wensen over in de vorige periode.

De heer Eggermont vraagt of het CDA ook een verschil ziet tussen wat er structureel gedaan wordt en wat er incidenteel wordt gedaan. Er wordt nu incidenteel geld besteed maar daar horen structurele baten tegenover te staan.

De heer Wijntjes antwoordt dat de SP daar in principe gelijk in heeft, maar de discussie over incidenteel/structureel werd ook in de vorige collegeperiode gevoerd. Er is een buitengewoon moeilijke regeling voor intern gebruik gemaakt. Het CDA wil die regeling graag tegen het licht houden. Jarenlang was hij lid van de gemeenteraad Nieuwegein en als het ging om structureel of incidenteel was er een simpele oplossing, nl. de “Wet van Wijntjes”: als je twee keer hetzelfde doet in twee jaar tijd, dan is dat een structurele begroting. Dat bleek goed werkbaar te zijn.

De heer Janssen wijst erop dat dit college middelen vier keer inzet en vervolgens stelt dat het om incidentele gelden gaat. Hoe kijkt de heer Wijntjes daar tegenaan?

De heer Wijntjes kan zich voorstellen dat daar in het begin van een collegeperiode niet zoveel bezwaar tegen is. Uiteindelijk komt het allemaal goed, hij heeft daar een heilig vertrouwen in. Het zou de heer Janssen sieren als hij dat vertrouwen ook had.

PS hebben, gegeven de zeer rommelige begrotingssystematiek, destijds het programma Mobiliteit onderzocht. Dat heeft veel onrust veroorzaakt, o.a. met het oog op de problematiek rond de Uithoflijn. Dergelijke problemen moeten in deze periode niet meer voorkomen. De verbeteringen hebben PS voor

een deel zelf vorm gegeven door het instellen van de auditcommissie. Dat geeft een betere kijk op de verantwoordingscyclus van de provincie. Dat moet onverkort worden doorgezet. De instrumenten van toen moeten in deze periode optimaal gaan werken. De heer Wijntjes denkt met name aan het functioneren van de auditcommissie, dat is een hele belangrijke commissie. Ook het uitvoeren van begrotingsonderzoek door PS acht spreker van belang: daarover zijn afspraken gemaakt, maar aan uitvoering heeft het ontbroken. Dat is wel nodig. PS moeten veel invloed hebben op de begrotingsuitvoering, op de begrotingsbeheersing en de begrotingsnormen. Hij hoort graag hoe de andere fracties daar tegen aan kijken.

De begroting omvat een bedrag van € 512 miljoen, zie pag. 1. Die eerste pagina was erg informatief en dat riep de vraag op waarom er nog 343 andere pagina's nodig zijn voor deze begroting. Hij is voorstander van inkorting van dit document. Er ligt nu een hybride begroting voor. De begroting is gebaseerd op fund accounting, potjes begroten, en een baten en lasten begroting. Het CDA wil graag in het kader van het vernieuwen van het beleid de richting op gaan van een baten en lastenbegroting en reserves uitsluitend en alleen gebruiken voor een spaarfunctie. Dat geeft een veel dynamischer en hanteerbaarder begrotingsbeeld dan nu het geval is. Hij hoort graag hoe PS er tegenaan kijken deze kwestie mee te nemen in de vernieuwingsagenda.

Het CDA wil het vernieuwingsprogramma van de begroting, waaronder de begrotingsnormering, in een apart programma onderbrengen en niet in een budgetprogramma. PS moeten daar zeggenschap over krijgen. De Auditcommissie of de commissie BEM kan vervolgens de continuïteit volgen. Zo wordt er druk van uit PS georganiseerd richting GS om de afgesproken verbeteringen te realiseren.

De heer De Droog vindt het zichtbaar dat er een begroting voor ligt waaruit blijkt dat het de provincie menens is: de provincie wil groener, gezonder en slimmer aan de gang. Er wordt niet meer gewerkt met een "plunderbegroting" maar met een echte programmabegroting.

De begroting omvat meer dan 300 pagina's. Hij heeft het document uitgeprint en pleit ervoor het taboe op papier enigszins op te heffen en PS de mogelijkheid te bieden een papieren begroting te ontvangen. Geregeld wordt er in de begroting geduïd op het coalitieakkoord. Eerder werd gesproken over collegevormende en niet collegevormende partijen, om de gezamenlijkheid van PS te onderstrepen. Hij heeft het gevoel dat er nu vaak coalitie in het document staat. Het zou goed zijn dat de begroting ook uitstraalt dat dit een document is van de gehele staten.

D66 vindt de kwaliteit van de programma's sterk verschillen. RO en Economie zijn behoorlijk abstract. Het programma voor het landelijk gebied laat meer duidelijkheid en scherpheid zien, maar er is nog veel te doen: bv. aanpassing van de doelenboom, activiteiten worden soms als resultaat benoemd, resultaten moeten meer haalbaar gedefinieerd worden en indicatoren sluiten niet altijd op doelen aan. Hij sluit zich in die zin volledig aan bij de woorden van de SGP. Hij wil met GS afspreken wanneer daarop korte termijn invulling aan kan worden gegeven. Het is zaak dat in de FAC gezamenlijk concreet wordt gemaakt wat er aan resultaten in zit. D66 realiseert zich dat dit een proces is dat tijd vraagt. De heer De Droog ziet dit liever als een activiteit, die gezamenlijk wordt opgepakt, dan dat GS moet worden gevraagd dit opnieuw te doen. D66 wil het graag concreet en SMART hebben. De pagina's van de begroting lezend, kwam hij wel tot het inzicht dat de provincie heel veel doet. Is dat alles wel realiseerbaar? Ook dat noopt tot de wens om het met elkaar concreter te maken.

Er is hard gewerkt aan het meerjareninvesteringsplan en het meerjarenonderhoudsplan.

De heer Dinklo komt terug op de vraag van de heer De Droog of alle ambities wel realiseerbaar zijn. Wat vindt D66 daar eigenlijk zelf van?

De heer De Droog meent dat men heel ver kan komen maar hoe ver kan hij niet precies inschatten. Hij gaat ervanuit dat GS goed kan overzien wat mogelijk is, maar hij weet ook dat GS op dit vlak een ingroei nodig had. Er kan immers niet vanaf dag 1 met 100 man extra worden gewerkt. Hij is blij met deze realistische begroting en dat het principe “geld volgt het programma” van kracht is, en niet andersom.

De heer V.d. Dikkenberg vertaalt de woorden van de heer De Droog naar zijn thuissituatie: hij wil naar Amerika en Canada op vakantie en een wereldreis naar de rest van de landen maken, maar hij vergeet te werken. Hij wil heel veel, maar hij moet er nog geld voor regelen. Volgens hem is dat de onjuiste volgorde. Er is een uitgangspunt voor inkomsten, daar kunnen structurele uitgaven tegenover worden gezet. Daarnaast zijn er incidentele geld injecties in het beleidsdoelstellingen mogelijk. Dat is een andere benadering dan eerst te inventariseren wat alle wensen zijn en daar geld voor te regelen. Dat laatste is gebeurd en hij vreest dat dat niet lang houdbaar is.

De heer De Droog ziet dat anders. De SGP focust nu erg op de kengetallen. De accountant heeft laten weten dat er zaken overgeheveld moeten worden van het eigen vermogen naar het kort vreemd vermogen. Dat heeft een enorme impact op de solvabiliteit. Jarenlang heeft de provincie gespaard en nu wordt dat geld aan belangrijke doelstellingen uitgegeven. Logisch gevolg is dat de solvabiliteit wat afneemt. De begroting is meerjarig structureel rond. Volgend jaar wordt opnieuw gezien hoe er vier jaar vooruit kan worden gekeken. GS doen er verstandig aan nu voor 1 jaar vooruit kijken en plannen goed uit te werken.

De heer V.d. Dikkenberg is zeker geen tegenstander van het uitgeven van geld. Echter, het verlengen van afschrijvingstermijnen van de asset getuigt niet van duurzaamheid richting opvolgende politieke generaties. Hij verwijst naar gemeenten, wat betreft het proces rond rioleringen. Dat bleek eerst een goedkope bezuiniging te zijn maar achteraf moesten er grote en kostbare renovatieprogramma's worden gestart. Wordt nu besloten middelen te kapitaliseren uit de afschrijvingen op de assets? Dat is niet verstandig. Daarmee rekent de provincie zich rijk maar het zijn nog steeds dezelfde assets in beheer, die het nodige onderhoud nodig hebben. Dat is niet duurzaam begroten.

De heer De Droog wil graag later samen met de heer V.d. Dikkenberg op dit punt terugkomen. Hij meent dat het assetmanagement nog steeds op niveau is.

De investeringen en de bestaande assetbase zouden moeten leiden tot een nieuwe kapitaallast in de begroting, inclusief heldere onderbouwing van lopende zaken en nieuwe investeringen. Dat is nog niet gerealiseerd. In de komende jaren zal er bij iedere investering worden gekapitaliseerd en afgeschreven terwijl de investeringen in eerste instantie werden afgeboekt. Dat betekent dat er twee systemen door elkaar lopen en dat maakt het nogal diffuus. Hij vraagt GS eenmalig een doorrekening te maken wat de impact op de cijfers is, als alles in één keer naar kapitaallasten zou worden omgeboekt.

Voorts vraagt hij GS hoeveel geld er in het fonds ROM zal worden gestopt. Ook vraagt hij hoe GS denken over het verder uitwerken en het structureel houden van een aantal zaken. Hij denkt bv. aan het programma Circulaire Economie. Het is goed dat er geld in dit belangrijke, grote programma wordt geïnvesteerd maar benieuwd is hij wel hoe dat zal worden gefinancierd in de komende jaren. Wordt dat betaald uit de verhoging van de motorrijbuitenbelasting?

D66 vindt het verstandig vooruit te kijken. Er zullen zich altijd onverwachte situaties blijven voordoen, bv. als gevolg van de conjunctuur. Is het college bereid jaarlijks een stresstest uit te voeren waarmee

de begroting aan een aantal scenario's wordt onderworpen? Is het college ook bereid bij die scenario's aan te geven wat de consequenties voor de programmabegroting kunnen zijn?

Een groot deel van de provinciale middelen staat op schatkistbankieren en dat is momenteel erg laag renderend. De vraag is of de provincie hier maatschappelijke kansen laat liggen. Zijn er mogelijkheden om deze middelen op een anderen manier te benutten, bv. door gelden structureel via revolverende fondsen maatschappelijk in te zetten? Wellicht is het zinvol mogelijkheden en veilige bandbreedtes door een commissie te laten onderzoeken.

Mevrouw Veen veel participatie in dit document terug en dat is een goede zaak. Echter, zij mist in dit geheel wel de jongeren participatie. Daar vraagt zij aandacht voor. Kan dat in de begroting worden opgenomen?

De heer Van Oort is blij dat het huidige college in beleidsmatig opzicht niet op de handen wil zitten, terwijl de organisatie verbouwd wordt. Het is nodig dat de organisatie verbeterd wordt, maar tegelijkertijd moeten er wel beleidsdoelen worden gehaald. Duidelijk is dat daar met deze begroting op wordt ingezet. De ChristenUnie heeft er vertrouwen in dat de meeste van die doelen gehaald zullen worden. Zijn fractie staat achter de opmerkingen van het CDA wat betreft het controleren door de auditcommissie en het invloed hebben op de begrotingsuitvoering.

Hij constateert voorts dat een groot aantal indicatoren niet klopt. Hij verwijst in deze naar pag. 69 waar 3 indicatoren staan in relatie tot de RUD. De vraag is of er zo op de 1^e indicator (jaarplan handhaving/aantal ontvangen milieuklachten) moet worden gestuurd. Het gaat er immers om dat een bepaald percentage van de klachten binnen de wettelijke termijn wordt afgehandeld. Dat moet in een indicator tot uitdrukking komen. De volgende twee indicatoren zijn twee voorschriften die wettelijk gezien voor 100% moeten worden gehaald. Waarom schrijft de provincie in een begroting een lagere eis dan in de wet genoemd wordt? Dat is in zijn ogen raar. Vooruitlopend op de bewerking van de doelenboom, stelt hij voor om een aantal indicatoren als PS samen met de gedeputeerde nader aan te scherpen. Die uitdaging wil hij graag aangaan. Hij hoort graag wat de collega's daar van vinden.

Mevrouw de Haan verwijst naar het programma Cultuur. Zij sluit zich aan bij FvD wat betreft de middelen die voor festivals worden uitgegeven, met name voor de stad Utrecht. Aandacht vraagt de ChristenUnie voor de prioritaire categorie en monumenten in de begroting. Die zullen herzien worden en met name vraagt haar fractie aandacht voor industrieel erfgoed en religieus erfgoed. Het religieus erfgoed wordt nu nadrukkelijk gekoppeld aan verduurzaming, maar dat is in de ogen van de ChristenUnie een te beperkte scope.

Voor Recreatie ligt er een grote opgave. Een vliegwiel daarvoor zijn de recreatieschappen. Dat baart haar fractie zorgen. Er zijn structurele problemen met financiering, zoals uit de begroting en de Najaarsrapportage blijkt. Via RTV Utrecht zag zij het bericht over de presentie tijdens de vergaderingen van de recreatieschappen. Al eerder heeft haar fractie gevraagd om een bredere bezinning op recreatie. De financiën daarvan moeten meer op orde komen. Ze vraagt gedeputeerde Van Muilekom toe te zien op meer inzet op lokaal commitment bij die gezamenlijke recreatieopgave.

Wat betreft de participatie, hoort zij in de verschillende commissies dienaangaande experimenten en pilots. Echter, PS hebben het nog niet gehad over een doordenking van participatie in relatie tot draagvlak en haar fractie heeft daar wel behoefte aan. Hoe kan participatie op gestructureerde wijze verlopen, zodanig, dat de gestelde doelen worden gerealiseerd? Kan gedeputeerde Schaddelee toezeggen

daarvoor een raamwerk te maken om de kwaliteit van dergelijke trajecten te borgen? Voorkomen moet worden dat voor ieder programma opnieuw het vliegwiel wordt uitgevonden.

Wat betreft de verduurzaming van het provinciehuis, vraagt zij naar de actuele stand van zaken. Vanaf 1 januari 2023 moeten overheidsgebouwen aan label C voldoen. Lukt dat niet, dan mogen er geen etages meer worden verhuurd. Gaat de provincie 1 januari 2023 halen, met betrekking tot de verhuur?

De heer Bart complimenteert GS met deze heldere en leesbare begroting. GroenLinks vindt de indicatoren echter niet allemaal even duidelijk. Hij illustreert dit met de volgende voorbeelden.

Hoofdstuk economie, verduurzaming bedrijventerreinen en bestaande kantoorpanden. De indicator luidt: economische groei. Wanneer economische groei voor verduurzaming zou zorgen, dan zou men nu al een heel eind zijn, echter, dat is nog niet het geval. GroenLinks wil hiervoor een betere indicator hebben. Hoe wordt dat verankerd in de Omgevingsverordening?

Innovatie: gemeld wordt dat wordt ingezet op een actieve structurele bijdrage aan startup en skills. Hoe gaat die bijdrage er uit zien en wordt dat ook aan de REA getoetst?

Het programma circulaire economie is belangrijk maar dat ziet men niet terug in de begroting, maar ook niet in de gekozen indicatoren. Bij de inkoop staat dat de provincie de doelen uit de Green Deal moet halen maar onduidelijk is waar men nu staat. Ook in de indicatoren voor het aanbestedingsbeleid mist hij een link naar circulaire aanbesteding, terwijl daarvoor een duidelijke opdracht in het coalitieakkoord is meegegeven. Hoe kan dat in de begroting worden verankerd?

Mevrouw Vrielink gaat in op programma 6. Duidelijk wordt welke kant de provincie komend jaar op wil gaan, als het gaat om kunst en cultuur. Zij is erg benieuwd naar het nieuwe cultuur- en erfgoedprogramma 2020-2023. Zij kijkt er naar uit de informatiesessie op 13 november bij te wonen.

Wat betreft programma 7, participatie en het intensief betrekken van inwoners, leest zij op pag. 144 een goede alinea: participatie kan nogal exclusief zijn. Welke mogelijkheden gebruiken GS nu al om participatie inclusief te maken om zodoende ook een echt uitnodigend en toegankelijk bestuur te zijn voor de Utrechtse samenleving?

Terugkomend op de vraag van de ChristenUnie over het doordenken van de participatie, vraagt zij de gedeputeerde daar ook inclusie bij te betrekken. GS gaan daarnaast een plan van aanpak maken voor haar rollen en handelingsperspectieven om een sterk, wendbaar en integer bestuur te zijn en de kwaliteit van het bestuur te vergroten, zo leest zij op pag. 146/147. Hoe wordt daar momenteel aan gewerkt?

De heer Eggermont heeft een vraag aan GroenLinks over het financiële beleid. Hoe kijkt GroenLinks aan tegen de kritiek vanuit de rechtervleugel, dat veel zaken met incidenteel geld worden betaald? Wat vindt GroenLinks van het commentaar dat er gebrek is aan plannen om structurele baten te genereren?

De heer Bart antwoordt dat GroenLinks erg tevreden is over deze begroting. Hij denkt dat de “Wet van Wijntjes” heel goed toepasbaar is. Overigens is de woordvoerder financiën van GroenLinks nu niet aanwezig, zodat hij de vraag verder niet inhoudelijk kan beantwoorden.

De heer Eggermont begrijpt dat GroenLinks net als het CDA op het standpunt staat: heb vertrouwen in de toekomst.

De heer Bart wijst erop dat GroenLinks een optimistische partij is. Steun is er voor optimisme in de toekomst. Onder dit akkoord ligt een goede onderbouwing. Ook D66 gaf al aan dat de provincie in de

afgelopen jaren heel veel geld heeft gespaard. Nu zijn er beleidsmatige doelen geformuleerd en is er geld om die doelen te realiseren. Het zou heel jammer zijn dat geld in een reservepot te laten staan.

Mevrouw Keller memoreert dat haar fractiegenoot in de commissie M&M vragen heeft gesteld over de verhoging van de motorrijtuigenbelasting. In het begrotingsvoorstel wordt deze geïndexeerd met 1,4%. Uit de brief bij het statenvoorstel over het klimaatakkoord blijkt het volgende: “Een van de specifieke zorgen voor provincies is de discussie over de opcenten. Dit kan nadelige gevolgen hebben voor de opbrengsten van de provincies. Het is de enige autonome inkomstenbron.”

Zij vraagt of het college het met de PvdD eens is dat het verstandig is de onzekerheid voor de toekomst nu al op te vangen door een verhoging van de opcenten naar het landelijk gemiddelde in te stellen. In de commissie M&M begreep gedeputeerde Schaddelee de overwegingen maar hij verwees door naar de huidige vergadering van BEM. Kunnen de ambities op langere termijn worden waargemaakt? De PvdD stelt voor om de opcenten naar het landelijk gemiddelde op te hogen.

De heer V.d. Dikkenberg merkt op dat de achterliggende reden van de onzekerheid is dat de heffings-eenheid, nl. de auto, wegvalt, omdat elektrische auto's niet worden aangeslagen. De prijs kan wel worden verhoogd maar de inkomsten worden steeds minder, naarmate er meer elektrisch wordt gereden. Hij begrijpt het medicijn tegen de ziekte niet, zoals door de PvdD wordt voorgesteld.

Mevrouw Keller vindt het een utopie te veronderstellen dat iedereen over een paar jaar elektrisch gaat rijden. Zij vraagt een reactie van GS op haar idee.

De heer Bart deelt mede dat er onderzoek gaande is naar de baten die de provincie mis kan lopen uit elektrische voertuigen. In het klimaatakkoord zijn daarover afspraken gemaakt. Daarin wordt ook gekeken naar de financiële positie van de provincies. Om per definitie te stellen dat het van de eigen inkomsten afgaat als, mensen elektrisch gaan rijden, is geen juiste weergave van de situatie.

Mevrouw d'Hondt dankt voor de beantwoording van de zeer vele technische vragen. De PvdA vindt de begroting dapper en ambitieus. Het verwijt kwam naar voren dat de coalitie vele plannen maakt zonder financiële onderbouwing. Die onderbouwing is nu met deze begroting geleverd. Het is goed dat er kritisch naar alle reserves is gekeken en er niet nodeloos wordt gespaard voor vage plannen. Dat het in totaal € 137 miljoen (€ 99 incidenteel en € 39 structureel) aan vrijgevallen reserves oplevert, is schokkend te noemen. Waarom is het college tot nu toe zo lang op het geld blijven zitten? De vrijgemaakte middelen worden besteed aan nuttige zaken voor de mensen nu, en in de toekomst: OV, fietsen, natuur- en energiebeleid. Ook wordt er hard gewerkt om het ambtelijk apparaat weer op oorlogsterkte te krijgen, want de provincie heeft vele ambities: een goede uitvoering, nette beleidsbrieven en politieke sensitiviteit en extra doelen uit het collegeakkoord. Men moet een duizendpoot zijn om hier te werken, maar dat zijn de meeste medewerkers al.

Bij de oproep van de ChristenUnie en D66, SGP en GroenLinks, om de indicatoren scherper te krijgen, sluit de PvdA zich graag aan. Haar fractie wil dienaangaande graag meedenken met een eventueel amendement.

Wat betreft de Europese Unie en de veelbelovende supercommissaris die de green deal gaat sluiten, merkt zij op dat dit 100% aansluit bij de provinciale ambities. Wat kan Europa betekenen voor de provinciale plannen en hoe gaat Utrecht zijn plannen in Brussel voor het voetlicht brengen?

De heer Eggermont deelt mede dat de SP het eens is met de rechtse oppositie dat de ambities uitsluitend met incidenteel geld worden gefinancierd. Wat de SP betreft bestaan er geen structurele reserves. Er ligt nu een volstrekt ambitieuze begroting voor omdat de potjes aan het einde van vier jaar leeg zullen zijn, maar er daarna niets structureel is veranderd. Er wordt in deze zaal nogal snel over lastenverzwaring gesproken als het gaat over de opcenten. De SP constateert dat er al 12 jaar niet geïndexeerd is in de opcenten. Dat betekent dat de provincie 12 jaar lang inteert, immers, de inflatie bestaat wel. Jarenlang konden daardoor bepaalde projecten niet worden aangepakt. Hij vindt het erg tegenvallen dat dit college niet verder komt dan bijna een inflatiecorrectie. Kijkend naar de tabel correctiefactor wegenbelasting, zou het percentage hoger moeten zijn. Er wordt niet nagedacht over het corrigeren als gevolg van het gebrek aan indexering in de afgelopen 12 jaar, zelfs geen klein stapje. Hij had echt iets meer van dit college verwacht. De SP is op zich geen voorstander van lastenverhoging maar inflatiecorrectie is wel het minimale dat mag worden verwacht.

De heer De Droog vraagt of de SP belasting wil heffen, om het belasting heffen.

De heer Eggermont antwoordt dat dat niet het geval is. Hij constateert alleen dat de provincie de afgelopen jaren is ingeteerd op mogelijke inkomsten. Inflatiecorrectie is geen lastenverzwaring. De SP mist overigens ook goede plannen. Zo hadden er grote stappen gezet kunnen worden in het netwerk voor openbaar vervoer, waardoor problemen elders hadden kunnen worden opgelost, bv. het terugdringen van de automobiliteit.

Het voorstel van de VVD, gedaan tijdens de commissie M&M, om zelfs de inflatiecorrectie te koppelen aan het faciliteren van het autogebruik, vindt de SP een erg slecht idee. Het extra geld moet juist worden geïnvesteerd in zaken die leiden tot minder stikstofuitstoot, zoals het terugdringen van het auto-gebruik.

De heer Dercksen vraagt hoe de SP denkt dat het overkomt dat de SP stelt dat de automobilist meer moet gaan betalen maar dat hij minder mag rijden.

De heer Eggermont antwoordt dat de SP voorstander is van een sterk netwerk van OV. Op dat vlak is veel meer ambitie noodzakelijk. Er moet een alternatief komen voor de automobilist, die ook fietser en voetganger is, maar heel vaak nog geen OV reiziger, omdat hij die mogelijkheden niet heeft.

Hij vraagt of GS zich willen houden aan de tabel correctiefactor wegenbelasting of willen GS naar de 2,5% toe, zoals deze in Brabant wordt gehanteerd? Hij verzoekt GS daarmee extra dienstregelingen te faciliteren voor het OV.

In M&M is er een vraag gesteld over de risicoparagraaf, met name over Niemans Beton. In deze commissie zou die vraag worden beantwoord. Enkele weken geleden stond er een bericht in de pers dat Vijfheerenlanden dienaangaande rekent op een financiële bijdrage van de provincie Utrecht. Hij heeft dat niet als een risico in de begroting teruggezien. Hij verneemt daarop graag een toelichting, eventueel via een geheim deel van de begroting.

Mevrouw Bittich constateert dat er nu een financiële verantwoording voorligt van de plannen die in het Coalitieakkoord zijn beschreven. Zij is heel enthousiast over de plannen. Aan de andere kant deelt zij de zorgen van de oppositie: zijn al die uitgaven wel financieel verstandig? DENK staat nog wat in dubio en wil goed luisteren naar de antwoorden van GS.

DENK sluit zich aan bij de bijdrage van de SP over de opcenten en het investeren in het OV. DENK zou willen investeren in het goedkoper maken van het OV, bv. door middel van een ontmoedigingsbeleid richting automobilist maar dan moet er wel een alternatief worden geboden.

Zij constateert dat het woord 'inclusiviteit' 6 x in de begroting wordt genoemd, maar altijd in een tussenzin. Zij mist het echte beleid wat betreft de invulling van inclusiviteit: wat wordt er gedaan om dat te verbeteren; komt daar geld voor; wordt daarvoor een programma opgesteld?

Gedeputeerde Strijk gaat over tot beantwoording van de vragen.

Mevrouw Hoek stelde een vraag over de N201. De planvorming daarvoor wordt verder uitgewerkt. In het nieuwe stelsel leidt een investering in een provinciale weg tot activering van de maatschappelijk kapitaalslasten. Er is daarvoor ruimte in de kapitaalslasten en in de reservering die daarvoor staat, ook in het meerjarenbeeld.

Meermalen werd de vraag gesteld of GS in het algemeen kan duiden wat er in deze begroting staat. Er gaan kengetallen veranderen. Spreker herinnert zich dat hij na zijn komst in het provinciehuis een bankafschrift onder ogen kreeg: het ministerie van BZK had na een half jaar opschorting weer € 75 miljoen overmaakt naar de provincie. Op het zelfde moment ging dat bedrag er weer uit naar het ministerie van Financiën. De provincie staat niet op de "bank plus", de provincie staat altijd "op nul". Ieder saldo dat de provincie "plus" staat, wordt naar de schatkist afgeroomd. Dat gaat om honderden miljoenen euro's en daar staat nul procent rente tegenover. De provincie heeft in het verleden spaargeld apart gezet in reserves bij de schatkist tegen nul procent rente, bij een inflatie van 1,5% per jaar. Dat betekent dat er door reserves, die ieder jaar worden aangehouden, op koopkracht wordt ingeteerd. Deze positie was enkele jaren geleden wellicht anders, maar inmiddels leent de Nederlandse Staat geld negatief voor 10 jaar.

De provincie heeft in het verleden geld bij de inwoners opgehaald en heeft dat in spaarpotten gestopt die elk jaar minder waard werden, terwijl er tal van maatschappelijke opgaven liggen. GS durven het nu aan de maatschappelijke opgaven te gaan realiseren. Dat betekent dat er geld wordt uitgegeven en uiteraard gaat dat geld dan uit de schatkist. In het verleden heeft de provincie veel gespaard voor toekomstig onderhoud van natuurgebieden, en dat staat op de rekening bij de schatkist. Nu wordt dat geld daadwerkelijk in natuurgebieden geïnvesteerd, ad € 50 miljoen.

Kijkend naar zijn privésituatie, maakt de gedeputeerde de volgende vergelijking: wanneer hij ieder jaar geld reserveert voor het schilderwerk aan zijn huis dat 1 x per 5 jaar moet plaatsvinden, en dat gebeurt ook na 5 jaar, dan is het logisch dat dat geld betaald is en niet meer voor hem beschikbaar is. Hij heeft dan wel een geschilderd huis. Dat is het principe dat hier ook geldt.

Dat alles leidt ertoe dat een positief saldo bij de schatkist omslaat naar een mogelijke schuldpositie. GS geven daarbij aan dat zij helaas moeten constateren dat de prognose van de liquiditeiten nog een aantal onzekerheden bevat. De jaarrekening 2018 is er nog niet maar deze heeft wel invloed op de saldi. Bij de jaarrekening 2017 was er discussie over de overboekingen uit de reserves naar de overlopende passiva. Het ging om een bedrag van € 100 miljoen. Het moment van resultaatnemen is nog te vaak gekoppeld aan het moment van uitbetalen. De kasmomenten zijn nog niet goed in de prognoses verwerkt. GS stellen PS dan ook voor om bij de besluitteksten het vermogen op prognose liquiditeit en op prognose voor de balans te versterken. Dat is nu onvoldoende. Het is erg belangrijk dat de solvabiliteit van de provincie in 2023 op 30% uitkomt. De disclaimer bij dat hoofdstuk is wel belangrijk. Helaas betekent dit dat PS op dit punt nog niet helemaal van de juiste informatie kunnen worden voorzien. Het is een keuze om niet onnodig te sparen bij een inflatiepercentage van 2% en 0%. GS vinden het niet erg een schuld aan te nemen omdat er ook bezit is, mits rente en aflossing kunnen worden betaald. Dat uit zich in het meerjarenbeeld dat GS hebben gepresenteerd.

De heer Dercksen krijgt de indruk dat de gedeputeerde doet alsof het huis in de afgelopen jaren niet geschilderd zou zijn. Dat is beslist onjuist. Het is de keuze van GS om geld uit te geven. Met dezelfde legitimiteit kan worden gezegd dat er teveel geld is opgehaald bij de burgers in de afgelopen jaren en dat dat moet worden teruggeven. Om die reden is hij altijd voorstander van relatief lage reserves bij overheden, anders gaan ze daar toch maar allemaal plannen voor bedenken. Hij vreest dat de provincie Utrecht nu ook die richting op gaat. Hij vindt dat buitengewoon spijtig.

Gedeputeerde Strijk sluit aan bij de bijdrage van de heer Wijntjes, nl. de wens om toe te werken naar een begroting die zich zoveel mogelijk via het baten- en lastenstelsel voltrekt, en zo min mogelijk via fondsen. Het college is daarvan een groot voorstander. Belangrijk is het dat de onderhoudsvoorzieningen op orde komen. Langdurig onderhoud mag niet via reserves lopen, maar via voorzieningen. Wanneer er een weg wordt aangelegd, dan is bekend dat er moet worden geasfalteerd. Dat mag niet via reserves lopen maar via onderhoudsplannen en voorzieningen. Dat alles zien PS terug in de opdrachten die GS zichzelf stellen met het doel geen onnodige reserves aan te houden.

De VVD vroeg of de provincie niet alle jaren boven nul zou moeten scoren; een tekort in 2021 en 2022 zou dan niet mogen voorkomen. Er wordt naar het oordeel van gedeputeerde Strijk verkeerd met het maatschappelijke geld omgegaan, wanneer er ieder jaar een overschot is dat ieder jaar in een pot wordt gestopt, die nul procent rente oplevert terwijl de inflatie doorgaat. Het is niet erg om de provinciale ambities in een jaar te realiseren met spaargeld, omdat de provincie het kan betalen. De renteverplichtingen worden nagekomen en de meerjarenexploitatie is structureel sluitend. Op pag. 286 komt naar voren dat de begroting structureel sluitend is, ook in het meerjarenbeeld.

De heer Janssen vindt dat zijn woorden niet helemaal begrepen worden. Hij heeft gesteld dat er niet uit de saldireserve zou moeten worden geput. Uiteraard kan er uit de bestemmingsreserves worden geput. Daarvoor geeft de VVD wel degelijk steun. Wel steekt het dat de begroting onder nul gaat uitkomen, inclusief de onttrekking die al uit reserves plaatsvindt.

Gedeputeerde Strijk licht toe dat de saldireserve eind 2019 uitkomt op ca. € 47 miljoen. Dat staat los van de reserve ad € 31 miljoen voor het weerstandvermogen. De risico's worden op ca. € 21 miljoen geïdentificeerd en, naast de € 31 miljoen voor het weerstandsvermogen, wordt er € 47 miljoen op gezet. De investeringen worden voor een klein deel uit de € 47 miljoen gehaald. Dat sluit aan bij het principe dat het geld maatschappelijk renderend moet worden ingezet. Het onnodig geld blijven stoppen in de saldireserve is niet nodig. PS mogen GS steeds vragen om plannen om de financiën op de lange termijn houdbaar blijven. Zo kan hij zich alles voorstellen bij het houden van een stresstest, bv. 1 x per 2 jaar. Hij is daarvan een voorstander. Het is heel goed de begroting af en toe te laten doorrekening op gevolgen na een grote autonome ontwikkeling, bv. stijgende rente. Hij durft te stellen dat GS in de samenhang van de voorstellen, met daarbij de nuancering dat optimale prognostisering nog niet mogelijk is, een evenwichtige begroting hebben neergelegd die in het meerjarenbeeld structureel sluitend is en die de maatschappelijk gespaarde gelden uit het verleden inzet op de ambities.

De heer Dercksen krijgt van de gedeputeerde de indruk alsof de reserves erg hoog zijn. De reserve voor het weerstandvermogen en de saldireserve komen gezamenlijk nog niet eens uit bij het bedrag dat de provincie plotseling moest ophoesten voor de Uithoflijn. Over dergelijke verhoudingen moet worden gesproken. Komt er weer zo'n debacle als met de Uithoflijn, dan is er geen weerstandsreserve en geen saldireserve meer over.

Gedeputeerde Strijk vindt het de vraag of dergelijke zaken in 1 x ten laste van de jaarrekening moet worden gebracht. Zo ging dat in het verleden wel bij de provincie Utrecht. Een grootschalige investering in bv. de Uithoflijn werd getracht in 1 x te financieren. Toekomstige generaties hebben vele jaren baat bij de Uithoflijn. Daarom moet z.i. de last in dezelfde jaren worden genomen als kapitaallast. Een bedrag van € 100 miljoen investering op iets wat in 30 jaar wordt afgeschreven, is een kapitaalslast van ca. € 3,3 miljoen. Het is erg belangrijk dat de provincie steeds let op het kunnen financieren van de kapitaalslasten. Zoals de heer Wijntjes aangaf, gaat de provincie toe naar een begroting van baten en lasten. Uiteindelijk moet het onderhoud in geplande voorzieningen worden gestopt, moeten de activa worden geactiveerd en moet er via een stelsel van baten en lasten worden afgeschreven. Dat systeem is financieel degelijker dan kapitaalgoederen financieren met eenmalige spaarpotgelden. Het kapitaalgoed dat is gekocht, is op een gegeven moment aan het eind van zijn onderhoud. Zit dat structureel in het meerjarenbeeld zit, dan is vervanging ook mogelijk.

De heer Dinklo meent dat de liquiditeit voor een provincie niet het belangrijkste is. Het gaat om de lange termijn houdbaarheid van de financiën. Hij deelt de opmerking van de PVV: het is ons geld dat wordt uitgegeven. Hij is geen voorstander van het oppotten van reserves, maar eerder voor het teruggeven van het geld aan de burger. Zorgen heeft FvD over het uitgeven van incidenteel geld. Uiteindelijk blijft er dan niets meer over. Spaargeld kan maar 1 x worden uitgegeven.

Hij sluit zich voorts aan bij de heer Janssen. Diverse posten, die door GS als incidenteel worden aangemerkt, zijn structureel en daar wil hij graag een externe visie over horen. Hij is het eens met de benadering van de gedeputeerde over voorzieningen, baten en lasten, echter, nu wordt het spaargeld opgehaald voor structurele lasten en dat gedurende 6 jaar.

Gedeputeerde Strijk deelt die analyse niet. Het is niet zo dat er structureel wordt afgesloten met incidenteel geld. Het laatste meerjarenbeeld, 2023, sluit structureel met structurele baten. Het klopt dat met het leeghalen van spaarpotten, die in het verleden zijn gevormd, investeringen worden gedaan die incidenteel van karakter zijn maar hij verwijst naar pag. 287 en verder, waaruit blijkt dat de begroting van de provincie structureel sluit.

Er werd een vraag gesteld over een post van € 4 miljoen die in tranches vrijvalt, die was meerjarig incidenteel. Deze post is als incidenteel opgenomen, terwijl het ging over een periode langer dan 3 jaar is. Daar staat een bate tegenover van het rijk, die even groot is en die over dezelfde periode binnenkomt. Het was niet nodig om die post als structurele last aan te merken.

De heer Dinklo constateert een meningsverschil over het structurele karakter van de incidentele baten en lasten. Hij hoopt dat de gedeputeerde bereid is daar nog eens extern naar te laten kijken. FvD maakt zich hier ernstige zorgen over.

Gedeputeerde Strijk is bereid de incidentele baten en lasten door een externe te laten toetsen, indien de commissie een dergelijk waardeoordeel belangrijk vindt. Nogmaals stelt hij dat de begroting van de provincie structureel sluitend is. Die externe toetsing gaat, naar hij vreest, niet meer lukken voor de datum van de begroting van 30 oktober.

De heer Janssen komt terug op zijn voorstel de accountant te vragen hierover zijn licht te laten schijnen. Hij constateert 10 posten die over de volle 4 jaar worden uitgegeven. GS kenschetsen deze als incidenteel maar de VVD meent dat, wanneer deze posten langs de meetlat van het financieel

toezichtkader worden gehouden, deze feitelijk structureel horen te zijn. Dan is er geen sprake van een structureel sluitende begroting.

Gedeputeerde Strijk begrijpt dat de VVD en FvD behoefte hebben aan externe toetsing van deze begroting. De ambtelijke organisatie heeft een doorrekening gemaakt en bij elke post is aangegeven of het gaat om incidenteel of structureel geld. Een en ander gaat niet volgens de Wet Wijntjes van 2 jaar, maar om 3 jaar. Er is één uitzonderingspost en daar is een vraag over gesteld, nl. de € 4 miljoen. Dat bedrag gaat over een periode van 10 jaar, maar daar staat een vaste bate tegenover.

De heer Wijntjes laat weten dat het CDA geen behoefte heeft aan externe toetsing van deze begroting. Overigens is een accountant niet specifiek gericht op het analyseren van begrotingen maar op verantwoording. Een externe toetsing moet niet door een accountant worden gedaan. Het gaat hier om een politieke vraag die door PS moet worden opgelost.

De heer Bart deelt mede dat GroenLinks zich aansluit bij het CDA.

De heer Dinklo vindt dit geen politiek vraagstuk, het gaat om de kwalificatie van gelden. Het maakt hem overigens niet uit of de toetsing door een accountant of door een andere extern deskundige wordt gedaan. Het gaat om zeer grote bedragen.

De heer Janssen memoreert de afspraak in de FAC dat het PS vrij staat vragen aan de accountant voor te leggen, immers, de accountant werkt in opdracht van PS. Dat zal hij ook gaan doen, nu er discussie is over het incidentele en structurele karakter van de begroting. Hij hoopt dat meerdere fracties zich daarbij aansluiten. Overigens is hij het niet eens met de heer Wijntjes dat een accountant geen kennis van begrotingen zou hebben. De accountant toetst ook op wet en regelgeving.

De heer Bart meent dat de FAC bedoeld is voor controle achteraf, niet voor het goedkeuren van een begroting of voor het aanvragen van een extern advies daarover.

De voorzitter heeft begrepen dat de FAC daar wel degelijk over kan gaan.

De heer Dercksen sluit zich aan bij de heer Janssen. Het staat ieder PS lid vrij vragen aan de accountant te stellen.

De heer Dinklo onderschrijft het voorgaande.

De voorzitter constateert dat er fracties zijn die behoefte hebben om over deze begroting vragen aan de accountant te stellen.

Gedeputeerde Strijk begrijpt dat de accountant wordt gevraagd te checken hoe de ambtelijke organisatie de uitgaven, die er in de komende jaren gepland staan, heeft geormerkt als incidenteel of structureel. Hij weet niet of de accountant in staat is dat voor 30 oktober te doen. Echter, het niet vaststellen van de begroting op 30 oktober, zal een groot probleem worden. Dat zou betekenen dat BZK te maken krijgt met een achterstand in jaarrekeningen, maar ook met een achterstand in de begroting

van de provincie Utrecht. Dat is niet de goede weg. PS moeten de begroting op 30 oktober wel vaststellen.

Mevrouw d'Hondt wil vooraf weten wat het meerwerk van de accountant, als gevolg van de check op incidentele/structurele baten, gaat kosten. Het is zaak dat zo'n offerte statenbreed wordt goedgekeurd.

Zij laat het aan de individuele fracties over vragen aan de accountant te stellen. De PvdA vindt het in dit geval niet nodig.

Gedeputeerde Strijk vervolgt de beantwoording van zijn vragen.

De SGP vroeg naar de onderbouwing van de 100 fte. Hij zegt toe dat PS daarvan een overzicht zullen ontvangen, nl. hoeveel fte's er per programma en beleidsterrein nodig zijn.

Opmerkingen werden er gemaakt over de indicatoren. Hij begrijpt het voorbeeld dat werd genoemd aangaande de indicator voor milieuklachten. GS hebben zelf ook de indruk dat indicatoren beter moeten worden om meer te kunnen aansluiten op doelen van PS. Via besluittekst 2 van het statenvoorstel wordt PS voorgesteld een aantal opdrachten aan GS te geven. Eén daarvan is het ontwikkelen van de doelenboom en de tweede is het ontwikkelen van indicatoren, die PS in staat stellen te meten of doelstellingen worden gerealiseerd. In deze begroting staan nog veel indicatoren die uit het verleden voortkomen of een wettelijk kader hebben. Hij stelt voor begin 2020 de discussie aan te gaan over de vraag wat de nieuwe beleidsdoelen kunnen zijn en welke type indicatoren daar bij horen. Zo wordt richting kadernota, die in juli 2020 wordt vastgesteld, deze set indicatoren vernieuwd. Overigens hebben PS ook nu al de mogelijkheid indicatoren te amenderen of nieuwe toe te voegen, maar dat is dan voor één jaar.

Mevrouw De Haan vindt dit een heel goed voorstel. Zij begrijpt dat de gedeputeerde het heeft over een nieuwe set indicatoren. Het is ook goed naar de BBV indicatoren te kijken. Andere provincies nemen die op, maar deze indicatoren komen niet voor in de begroting van de provincie Utrecht.

Gedeputeerde Strijk zegt toe dat deze vraag zal worden meegenomen.

Vragen werden er door de SGP gesteld over de afschrijvingstermijnen. GS gaan het komende halfjaar na in welke mate de momenteel gehanteerde afschrijvingstermijnen voldoen. Wellicht is aanpassing niet noodzakelijk.

FvD meldde terecht dat, wanneer de solvabiliteit onder de 30% zakt, GS een voorstel moeten voorleggen hoe die solvabiliteit wordt hersteld. De solvabiliteit in het jaar 2023 zakt 1/10^e procent onder de norm, echter, er is nog heel veel onzekerheid die voortkomt uit de jaren 2018 en 2019 en deze hebben direct invloed op de solvabiliteit. Hij wil dat eerst op een rij zetten. De solvabiliteit is eind 2020 hoog genoeg. Hij vraagt tijd eerst de vorige jaarrekeningen vast te stellen en dan te beoordelen hoe de solvabiliteit er uitgaat zien in de komende jaren. Zo nodig, zal het college met een plan komen.

Gevraagd werd of geld, dat de provincie in 2020 overhoudt, aan de inwoners wordt teruggegeven in de vorm van verlaging van de motorrijtuigenbelasting. Dat is een keuze die PS kunnen maken bij de begroting 2021/2022.

Hij gaat ervan uit dat er realistisch is begroot en dat posten niet groter worden gemaakt dan nodig is. In theorie hoeft er aan het eind van het jaar niets over te blijven. Immers, blijft er geld over, dan is er teveel aan de burgers gevraagd of hadden projecten op een andere manier moeten worden gedaan. Er moet door de provincie scherper worden begroot. Hem is gebleken dat er in de afgelopen 7 jaar

standaard jaarlijks ca. € 10 miljoen overbleef, terwijl dat niet in de laatste Najaarsrapportage werd voorspeld. Dat moet anders, maar dat zal wel enige tijd kosten.

De heer Dinklo begrijpt dat GS inzetten op reëel begroten. Er ligt voor 2020 een begroting voor met een omvang van € 400 miljoen. Wat is de redenering van GS, wanneer zou blijken dat er eind 2020 niet meer dan € 340 miljoen is uitgegeven? Wordt er dan voor 2021 reëel begroot op basis van 2020?

Gedeputeerde Strijk antwoordt dat aan de hand van de kadernota 2021-2024 goed wordt gekeken naar het beeld gedurende de eerste maanden: zijn de begrote bedragen op dat moment realistisch? Gezien de lange doorlooptijd van de P&C cyclus, is er soms een jaar extra nodig om consequenties te trekken. Wanneer een begrote post twee jaar achter elkaar niet wordt gerealiseerd, is de kritische vraag aan de organisatie of er wel zoveel budget nodig is.

Wanneer niet uitgegeven gelden in de algemene reserve worden gestort, die daardoor stijgt, kan het gevolg zijn dat PS de motorrijtuigenbelasting gedurende een jaar niet verhoogd of verlaagd. Die keuze is aan PS. Ook als de provincie geld overhoudt in de algemene reserve, is de inwoner het geld niet kwijt.

Voorts laat hij weten dat hij, wat betreft de reserve ecoducten, wil aansluiten bij de Wet Wijntjes. Zichtbaar is hier dat er geld apart wordt gezet, dat gedurende 30 jaar vrijvalt, en die vrijval is net zo groot als de kapitaalslasten van het ecoduct. Hij vindt dat niet de meest inzichtelijke methode. De afschrijvingslast van het ecoduct kan beter in de exploitatie worden meegenomen.

D66 stelde een vraag over het ROM fonds. Het plan is een investering in twee tranches te doen, in 2020 en in 2021, voor een bedrag van in totaal € 15 miljoen. PS zullen daarover een voorstel ontvangen.

Er is beperkt geld begroot voor het uitwerken van het beleid rondom circulaire economie in 2020. De uitwerking van beleid vraagt om organisatiekracht. Die uitwerking heeft effecten op alle terreinen binnen de provinciale organisatie, bv. het eigen inkoopbeleid. Op dit moment kan dit onvoldoende inhoud krijgen, maar PS hebben op dit punt ook nog geen beleid vastgesteld. Dat zal in het eerste halfjaar van 2020 moeten worden vastgesteld. Het kan zo zijn dat bij de kadernota 2021 meer geld gevraagd wordt voor het ontwikkelen van beleid inzake circulaire economie.

Vragen werden er gesteld over de motorrijtuigenbelasting, o.a. door de PvdD. Het is juist dat dit nog niet in de top 10 van de risicoparagraaf is opgenomen. Er wordt op dit moment geen motorrijtuigenbelasting geheven op een elektrische auto. Komen er veel elektrische auto's op de weg, dan zal daarvoor de totale opbrengst aan motorrijtuigenbelasting omlaag gaan. De provincies zijn daarover met het kabinet in gesprek, omdat dit direct raakt aan de inkomstenbron van de provincies. De provincies staan achter het klimaatakkoord maar het rijk dient dan wel te compenseren op baten die gaan wegvallen. Dit risico moet worden bewaakt, maar is materieel nog niet groot.

De heer Dercksen memoreert dat de wegenbelasting ooit bedacht is voor aanleg en onderhoud van wegen. Elektrische auto's zijn aanzienlijk zwaarder dan andere auto's, en zijn een grotere last voor de wegen waardoor er meer onderhoud nodig is. Mag hij ervan uitgaan dat het college erop inzet dat de lasten eerlijker worden verdeeld, dus ook over degenen die een elektrische auto rijden?

De heer Van Oort wijst erop dat de belastingvrijstelling van elektrische auto's een incidentele maatregel van het kabinet is, om elektrisch rijden te stimuleren. Dit is geen groot structureel probleem.

De heer Dercksen vindt het wel een groot probleem, wanneer veel mensen elektrisch gaan rijden. De provincies hebben dan geen inkomsten meer. Het is zaak daar tijdig op te anticiperen. Hij stelt voor dat dit college in Den Haag pleit voor heffing van wegenbelasting op elektrische auto's. Elektrische auto's zijn zwaarder en leveren veel meer fijnstofuitstoot op.

De heer Bart memoreert dat er in het klimaatakkoord is afgesproken dat onderzocht zal worden, hoe financiering op andere wijze kan worden opgevangen, wanneer de provincies met inkomstenderving worden geconfronteerd. Hij stelt voor eerst de resultaten van het onderzoek af te wachten.

Mevrouw Keller heeft gevraagd of de opcenten in Utrecht naar het landelijk gemiddelde kunnen worden opgehoogd.

Gedeputeerde Strijk vervolgt dat het college nu geen reden heeft gevonden om met terugwerkende kracht de in het verleden niet toegepaste indexering alsnog toe te passen. Dat zou leiden tot een hoger positief resultaat die in de algemene reserve moet worden gestopt en weer op de bank tegen nul procent moet worden gezet. Daar is nu niet voor gekozen.

Wat betreft de claim Niemans Beton, laat hij weten dat hij kennis heeft genomen van berichten in de media dat de gemeente Vijfheerenlanden ook iets verwacht van de provincie Utrecht. Vooralsnog denkt de provincie mee met Vijfheerenlanden als het gaat over dat vraagstuk, zonder aanstalten te maken om mee te betalen. Dat is nooit te sprake gekomen en is ook niet in de risicoparaagraaf opgenomen.

De heer Eggermont gaat ervan uit dat PS tijdig worden geïnformeerd, wanneer dit toch een serieus risico voor de provincie gaat worden.

Gedeputeerde Strijk antwoordt dat de kwestie niet aan de orde is gekomen in het laatste bestuurlijke gesprek met de wethouder financiën van Vijfheerenlanden, althans niet de vraag of de provincie Utrecht aan deze claim wil bijdragen.

De heer Eggermont komt terug op zijn vraag waarom niet de tabel correctiefactor is gebruikt uit de Wet Inkomstenbelasting, dus 1,6% in plaats van 1,4%.

Gedeputeerde Strijk antwoordt dat het CBS prijsindexcijfer in Nederland een breed gehanteerde norm is. De provincie Utrecht hanteert eveneens het CBS prijsindexcijfer. Willen PS een ander indexcijfer gebruiken, dan hoort hij dat graag.

De heer Eggermont stelt vast dat de provincie al 12 jaar niet heeft geïndexeerd. Bij de wegenbelasting wordt de tabel correctiefactor uit de Wet Inkomstenbelasting gebruikt. Het lijkt hem logisch deze ook hier te gebruiken.

De heer Wijntjes vraagt nogmaals of PS worden betrokken bij het programma Vernieuwing financiën. Hij stelt voor dat via de FAC te doen. Belangrijk is het dat de FAC bij de gedachtenvorming over dat programma wordt betrokken.

Gedeputeerde Strijk vindt dit een prima voorstel. Al eerder is toegezegd dat er in 2020 vier momenten zullen zijn waarop PS tussentijds over de voortgang van het vernieuwingsprogramma worden geïnformeerd. Dit zal vanaf 2021 worden opgenomen in de P&C cyclus.

De heer Wijntjes wil graag voor het einde van 2019 de inhoud van het financiële vernieuwingsprogramma vast laten stellen in de FAC. Dat moment is dat een duidelijk startpunt voor de daarna volgende cyclus.

Gedeputeerde Strijk zegt dit toe. Het is goed een tijdpad te hebben met ijkmomenten, waar PS GS aan kunnen houden.

Gedeputeerde Van Muilekom komt terug op de vraag van mevrouw Hoek over de gevolgen van de PAS voor bouwprojecten. GS betreuren het dat vele vergunningen niet kunnen worden afgegeven, ook als gevolg van de PFAS normering, en dat bouwbedrijven daardoor in het nauw komen. Dat alles kan op termijn ten koste gaan van de versnelling van de woningbouw, maar ook van de werkgelegenheid. De provincie ondersteunt en stimuleert nog steeds bouwprojecten, om de woningbouw en de transformatie verder te brengen.

Gedeputeerde Bruins Slot deelt mede dat er op basis van de beleidsregels PFAS weer vergunningen worden aangevraagd.

De heer Dercksen vraagt hoe de treurige mededeling van gedeputeerde Van Muilekom zich verhoudt met de IPO brief van 8 oktober jl., waarin de provincies een extra kop zetten boven op de landelijke regelgeving, waardoor het in de bouw alleen maar moeilijker wordt om op termijn vooruit te kunnen. Straks gaan er wellicht vele bedrijven omvallen. De ervaring leert dat mensen die in de bouw ontslagen worden, daarin niet meer terugkeren.

Mevrouw Bruins Slot licht toe dat de overgang van de PAS naar PFAS behoorlijk snel is verlopen. De provincie heeft voor de PAS beleidsregels vastgesteld en op basis daarvan kunnen er vergunningen worden aangevraagd.

Inzake het verschil van inzicht tussen de provincie Utrecht en het rijk wat betreft het extern salderen van varkensrechten, pluimveerechten en fosfaatrechten, heeft zij maandag aangegeven dat het van belang is het verschil van inzicht weg te nemen. De provincies hebben daarover bij de minister een bestuurlijk overleg aangevraagd: dat gaat morgen plaatsvinden. Levert dat resultaat op, dan zal zij PS daarover informeren. Onderdeel van het extern salderen varkensrechten, pluimveerechten en fosfaatrechten heeft te maken met boerenbedrijven en niet met woningbouwbedrijven.

Wat betreft PFAS verwijst zij naar de commissie RGW. De minister heeft een tijdelijk handelingskader vastgesteld met een zeer lage detectienorm, veel lager dan de norm voor ecologische en humane risico's. Het RIVM is bezig met de ontwikkeling van een nieuwe norm en t.z.t. zal daarover voor PS een informatiesessie worden georganiseerd.

Gedeputeerde Van Muilekom gaat in op cultuur en erfgoed. Hij stelt het op prijs dat mevrouw Vrielink graag wil meepraten over de nieuwe nota. Die nota zal in november worden voorbereid en PS worden daar nauw bij betrokken. Ook zal er over de festivals worden gesproken. De provincie wil nagaan welk type festivals moet worden ondersteund. Daarvoor zullen samen met PS criteria worden ontwikkeld. Geconstateerd werd dat de gesubsidieerde festivals alleen maar in de grote steden plaatsvinden. Hij wijst erop dat 40% van de bezoekers van festivals uit de regio komen.

FvD en de ChristenUnie stelden vragen over de monumenten. De provincie geeft op dit moment prioriteit aan ondersteuning van de buitenplaatsen. PS zullen t.z.t. een voorstel ontvangen om bepaalde categorieën geen prioriteit meer te geven. Daardoor zal er een gelijk speelveld gaan ontstaan. Wel zullen er criteria worden opgesteld voor restauratie van monumenten. Dat kan religieus of industrieel erfgoed zijn, die komen overigens ook nu al aan bod. De heer Dinklo had het over 19% maar wil dat terugbrengen naar 0%. Het gaat om heel veel geld, nl. € 200 tot 300 miljoen, maar uitvoering kost tijd.

Bij de restauratie van erfgoed blijkt dat dit een specialistische tak van sport is en dat slechts een beperkt aantal aannemers dat werk kan uitvoeren. De provincie wil het budget voor de monumenten iets verhogen, waardoor er meer matchgeld uit het rijk komt voor de erfgoedparels.

Vragen zijn er gesteld over de organisatie in ontwikkeling terwijl er tegelijkertijd veel ambities moeten worden uitgevoerd. Hij heeft geconstateerd dat de mensen met trots en inzet willen werken, wanneer er ambities zijn. Dat heeft een goede uitstraling op de provincie. Dat is belangrijk omdat de provincie een aantrekkelijker werkgever wil zijn. Het werven van medewerkers wordt op vele manieren gedaan, bv. via sociale media. Dat slaat goed aan. De organisatie wordt ook versterkt met trainees en high potentials.

Wat betreft het vastgoed, hebben PS informatie ontvangen over de middelen die de provincie wil investeren in het komend jaar. Hij gaat de haalbaarheid van label C 2023 onderzoeken en zal daar later op terugkomen.

De heer Dercksen herinnert zich een brief van voormalig gedeputeerde Verbeek over het duurzamer maken van dit gebouw. Die brief bevatte de nodige omissies. Hij vraagt om een update van de duurzaamheidsmaatregelen van het provinciegebouw, wat de plannen zijn, wat deze gaan kosten en wat de maatregelen uiteindelijk gaan opleveren.

Mevrouw De Haan merkt op dat ook zij deze vraag heeft gesteld.

Gedeputeerde Van Muilekom zegt toe dat de commissie nadere informatie zal ontvangen over het duurzamer maken van het provinciekantoor. Voor het einde van het jaar zullen PS hierover worden geïnformeerd.

Opmerkingen zijn er gemaakt over inclusiviteit. Er wordt inmiddels gewerkt aan een sociale agenda en inclusiviteit wordt daar een onderdeel van. Een eerste voorzet zal aan PS worden voorgelegd met de vraag of daarover nog meer ideeën leven. Het is de bedoeling dat er begin 2020 een sociale agenda wordt vastgesteld.

De heer Dinklo begrijpt dat partijen actief willen meedenken met de sociale agenda. Hij vraagt of er over dat onderwerp een informatiesessie kan worden georganiseerd.

Gedeputeerde Van Muilekom antwoordt dat er nu een eerste voorzet wordt voorbereid. Eind van dit jaar/begin volgend jaar zullen belangstellende PS leden daarbij worden betrokken. Hij wil in het 1^e kwartaal 2020 met een definitief voorstel komen wat betreft de sociale agenda.

De PvdA sprak over de green deal. De green deal en de ambities van de provincie over een gezonde leefomgeving sluiten op elkaar aan. Wanneer duidelijk wordt waar Europa mee gaat komen, dan zal de betekenis daarvan voor de provincie worden geanalyseerd. De provincie Utrecht is in Brussel uitgedaagd, omdat er voor Utrecht in Brussel vele kansen zouden liggen. Met de green deal moet daarvan gebruik worden gemaakt.

Gedeputeerde Schaddelee deelt mede dat inclusie in de sociale agenda wordt meegenomen. Participatie betreft de manier waarop de provincie het gesprek aangaat met de omgeving en hoe burgers en jongeren bij provinciaal beleid worden betrokken. In die zin wil hij wel onderscheid maken tussen inclusie en participatie. Binnenkort komt GS met een herzien memo over participatie. O.a. wordt daar ingegaan op een raamwerk voor het stroomlijnen van alle participatieactiviteiten, jongerenparticipatie en de doelen op dat punt. Hij hoopt dat memo nog dit jaar met PS te kunnen bespreken.

Ook zijn er door deze commissie vragen gesteld over mobiliteit en de financiering daarvan. Veel daarvan is reeds door zijn collega Strijk beantwoord.

FvD stelde vragen over de € 58 miljoen die uit de reserve wordt opgenomen. Het was een complexe operatie om al die reserves, met daaronder wisselende bestuurlijke afspraken, labels en onderlinge koppelingen, inzichtelijk te maken. Soms lag er concrete planvorming onder die reserves maar soms ook niet.

In de jaarrekening 2019 wordt informatie verstrekt over de afronding van de BRU gelden. In 2020 komt de afronding van het project VERDER aan de orde, ook daar uit kan een deel van de reserves worden verklaard. Zo wordt de totale puzzel langzaam maar zeker meer inzichtelijk gemaakt voor PS.

De heer Janssen wijst erop dat PS nu een besluit moeten nemen over de inzet van de reserves. Hij wil daar nu graag inzicht in krijgen en niet pas veel later. Ook FvD had daarover een vraag.

Gedeputeerde Schaddelee licht toe dat één medewerker een jaar lang is bezig geweest om het bouwwerk rondom de reserves te ontrafelen. Dat levert meer inzicht op, bv. om gestructureerd te bespreken hoe met de laatste BRU gelden moet worden omgegaan. Gesprekken zijn gaande over het vervallen van het BRU hek, welke projecten nog mogelijk zijn e.d. Die gesprekken zijn nog niet afgerond. Eerst wil hij de gesprekken over het BRU, VERDER en SMPU afronden en pas daarna wil hij het totaal overzicht aan PS presenteren.

De heer V.d. Dikkenberg wijst erop dat de begroting een onduidelijke optelling bevat als het gaat over Maarsbergen: die berekening is niet helemaal sluitend. Daarbij is de provincie ook nog eens afhankelijk van middelen van derden. Begrijpt hij nu van de gedeputeerde dat er geen inzicht is in wat er van derden afkomstig is? Of heeft de provincie al middelen van derden ontvangen die ergens zijn ondergebracht?

Gedeputeerde Schaddelee antwoordt dat dit soms het geval is. Over Maarsbergen is een uitvoerige mail van een inwoner binnengekomen. Betrokkene krijgt spoedig een antwoord en PS ontvangen daarvan een afschrift.

Hij zegt voorts toe dat hij de vraag van de SGP over de berekening Maarsbergen zal laten uitzoeken. D66 had het over de MIP en de MOP. Spreker herkent het punt maar het gaat hier om een systeemwijziging die gefaseerd wordt doorlopen. Op pag. 315/316 staat langjarig een prognosering van de toekomstige kapitaallasteninvesteringen. Die geven een doorkijk waar D66 behoefte aan heeft.

De heer Dinklo sluit aan bij de heer Janssen over de mobiliteit. Het gaat om de vrijval van een fors bedrag van € 58 miljoen mobiliteitsreserve en de gedeputeerde meldt dat PS daar t.z.t. een verklaring over tegemoet kan zien. Gesteld wordt dat dat bedrag vrije ruimte is. Hij gaat ervan uit dat er in de ambtelijke organisatie een onderbouwing aanwezig is hoe men tot die conclusie is gekomen. Vertrouwen in GS is goed, maar meer onderbouwing van dit grote bedrag is noodzakelijk. PS moeten daar inzicht in krijgen.

Gedeputeerde Schaddelee bevestigt dat er een ambtelijk stuk met een analyse onder ligt. Voor een deel heeft dat betrekking op afspraken die hij eerst met wethouders wil delen. Reserves die bv. ouder zijn dan een jaar of acht, komen wat hem betreft in principe te vervallen. Hij heeft er wel behoefte aan dat eerst goed met gemeenten af te stemmen. Bestuurlijk vindt hij het niet correct om vele reserves

op te potten, waar geen harde bestuurlijke onderbouwing onder ligt. Hij wil de zak met geld nu tot een bepaald jaarvak leegschudden. Soms zijn de onderliggende bedoeling en motivatie van lang bestaande reserves niet meer bekend. Wanneer het oorspronkelijke belang van een reserve later toch weer lokaal of provinciaal naar boven komt, dan kunnen daarover nieuwe afspraken worden gemaakt.

De heer Dinklo begrijpt dat er toch een ambtelijke notitie voorhanden is. Hij wil heel graag dat die analyse met PS wordt gedeeld, gelet op de besluitvorming over dit punt in PS.

Gedeputeerde Schaddelee bevestigt dat er een uitvoerige analyse van de mobiliteitsreserves is opgesteld. Hij wil deze nu niet met PS delen omdat er nog open einden zijn die eerst bestuurlijk met gemeenten moeten worden afgehecht.

De heer Janssen begrijpt dat er nog open einden zijn die bestuurlijke afstemming behoeven. Is het niet te voorbarig om die middelen nu al vrij te laten vallen en voor andere doelen in te zetten? Wellicht is het beter een jaar te wachten en eerst het proces met gemeenten en met PS te doorlopen.

De voorzitter memoreert dat de gedeputeerde gevraagd heeft hem het vertrouwen te geven een en ander eerst met gemeenten af te stemmen.

Zij rondt de discussie over dit punt af.

Gedeputeerde Bruins Slot memoreert dat zojuist is ingegaan op de PAS. Mevrouw Hoek stelde een vraag over de personele gevolgen van de PAS voor de organisatie. Verschillende medewerkers zijn bezig geweest met de uitvoering van de PAS. De PAS is nu niet meer geldig, maar er zijn wel nieuwe beleidsregels gekomen die tot een uitwerking van de vergunningverlening moeten leiden. De capaciteit die eerder voor de PAS werd ingezet, wordt nu voor de vergunningverlening ingezet. Niet kan worden uitgesloten dat de uitwerking van regels extra personele capaciteit vraagt.

Gevraagd werd of er voor de Vuelta een vergunning moet worden aangevraagd op basis van de Wet Natuurbescherming. De projectorganisatie zal dat moeten uitzoeken.

Diverse vragen zijn er over de recreatie in deze provincie gesteld. In de vorige commissievergadering heeft spreekster laten weten zich zorgen te maken over het Recreatieschap Midden Nederland. De basis daarvan is niet op orde en de organisatie is niet toekomstbestendig. Namens PS heeft zij een zienswijze ingediend waarin zij die zorg heeft uitgesproken. Er moet hard gewerkt worden aan een toekomstplan. In de begroting 2020 van RMN zijn daarvoor extra kosten opgenomen. Eerder heeft zij toegezegd dat er een informatiesessie komt over de toekomst van de recreatieschappen.

Wat betreft de aanwezigheid van bestuurders tijdens vergaderingen, merkt zij op dat dit verschillend is in gemeenten en provincies. Zij tracht zelf zoveel mogelijk aanwezig te zijn in de vergaderingen. Mocht zij verhinderd zijn, dan laat zij zich ambtelijk vervangen, ook in de voor- en nabespreking, zodat de juiste input wordt geleverd.

CdK Oosters begrijpt dat de heer Janssen de aandacht vestigt op het belang van de aanpak rondom ondermijning. Zowel personele als materiële uitbreiding is daarvoor in de begroting voorzien. Er zal stap voor stap worden gewerkt, en dan zal worden gezien of de extra ingezette capaciteit en materiële bijdrage voldoende is voor het verder uitbouwen van het beleid.

De rol van de provincie rondom ondermijning is vooral het beter kunnen toerusten van de overheden die primair verantwoordelijk zijn voor de aanpak van ondermijning, gemeenten in eerste instantie.

Beleidsinhoudelijk biedt de provincie ondersteuning aan, bv. als het gaat om de vakantieparken. De provincie heeft ook een belangrijke taak op het gebied van de bewustwording. Er wordt nu een weerbaarheidsscan uitgevoerd. Iedereen moet er bewust van worden gemaakt dat ondermijning een fenomeen is dat veel aandacht behoeft. De VVD vroeg of de provincie ook kan helpen bij de bebording op een bedrijventerrein. Dat is een gemeentelijke taak of van de betrokken bedrijven op het bedrijventerrein.

Mocht volgend jaar blijken dat er nog meer stappen moeten worden gezet op het gebied van het tegengaan van ondermijning, dan zal het gesprek over deze kwestie worden hervat.

Mevrouw Vrielink vroeg naar de integriteitsaspecten. Eerder gaf spreker aan dat er op basis van de gedragscode veel goed geregeld is, maar nog niet alle aspecten die verband houden met integriteit zijn in de gedragscode opgenomen. Dat wordt aangevuld. Hij wil dat dit meer operationeel wordt toegepast en dat dit meer tussen de oren komt van de medewerkers. Integriteit moet bespreekbaar zijn en moet bij herhaling worden geagendeerd. PS ontvangen binnenkort een statenbrief over de vraag hoe dat wordt aangepakt en in welk tempo.

Mevrouw Hoek komt terug op haar vraag over de Vuelta. Deze wordt als risicoproject aangemerkt in combinatie met de PAS. De gedeputeerde gaf aan dat er vergunningen moeten worden aangevraagd. Wat moet er gebeuren om de Vuelta van deze risicolijst af te strepen? Wat is de status nu van de Vuelta?

Gedeputeerde Bruins Slot antwoordt dat het hier gaat om een indicatieve lijst met risicoprojecten waar geen recht aan ontleend kan worden. Deze lijst is vanuit het zorgvuldigheidsprincipe opgesteld. Het is geen limitatieve lijst en op voorhand kan zij ook niet zeggen of er wel of niet een vergunning nodig is. Het is aan de projectorganisatie om uit te zoeken in hoeverre het noodzakelijk is een vergunning aan te vragen voor de Vuelta.

Mevrouw Hoek heeft een vraag voor gedeputeerde Strijk over de € 50 miljoen voor het ontwikkelen van natuur. Natura 2000 gebieden blijken nu een obstakel te zijn in relatie tot de PAS. Zij vraagt of het bedrag van € 50 miljoen van toepassing is om natuur te gaan ontwikkelen in relatie tot de PAS en de Natura 2000 gebieden.

Gedeputeerde Bruins Slot antwoordt dat deze vraag in feite thuishoort in de commissie RGW. Zij geeft aan dat natuurontwikkeling onverminderd van belang blijft, omdat dit ook belangrijk is om stikstofdepositie terug te brengen.

Mevrouw Hoek vraagt of daardoor andere projecten in de knel kunnen komen.

Gedeputeerde Bruins Slot licht toe dat de ontwikkeling van natuur (zoals Natura 2000) die in de begroting is opgenomen, een verantwoordelijkheid van de provincie is in het kader van de internationale verplichtingen die hiervoor gelden. De provincie is de verplichting al aangegaan om die natuur te ontwikkelen en dat moet worden voltooid. Met de komst van de gemeente Vijfheerenlanden is er een extra natuurgebied vanuit Zuid-Holland bijgekomen, en ook dat moet worden ontwikkeld.

De heer Janssen vraagt antwoord op zijn eerdere vraag waar de € 10 miljoen investeringsruimte mobiliteit in de begroting is terug te vinden: daar vindt hij slechts een bedrag van € 4,5 miljoen van terug. In het antwoord op zijn technische vraag wordt dienaangaande verwezen naar pag. 103, maar hij kan het antwoord daar niet terugvinden.

Gedeputeerde Strijk laat weten dat hij deze vraag schriftelijk beantwoorden.

De heer Dinklo heeft over de tot standkoming van de vrije ruimte een notitie gevraagd aan gedeputeerde Schaddelee. De antwoorden van de gedeputeerde hebben hem niet gerustgesteld. Nogmaals vraagt hij om een gedetailleerde notitie hoe de vrije ruimte berekend is, het liefst alle vrije ruimte. Voorts is zijn technische vraag over de reserve huisvesting nog niet beantwoord. Wellicht dat deze later als technische vraag kan worden beantwoord.

Gedeputeerde Schaddelee herhaalt dat er oude potjes worden leegggeschud. Deze zijn goed te verantwoorden en te onderbouwen, echter, in het kader van de zorgvuldigheid wil hij eerst met gemeenten communiceren dat er een potje is opgedoekt dat al heel lang niet meer is gebruikt. Pas daarna wil hij die exercitie met PS doorlopen. Duidelijk is dat er vaak geen onderliggende plannen of aanspraken meer bij die gelden liggen.

Hij wijst op onderliggende processen zoals het BRU en VERDER die eerst op een goede manier bestuurlijk moeten worden afgerond. Zojuist is besproken dat de provincie geen oppotcultuur meer wil hebben. Gelden worden gereserveerd voor doelen waar een concreet plan onder ligt met heldere bestuurlijke afspraken.

Mevrouw d'Hondt heeft eerder de technische vraag gesteld of PS een overzicht kunnen ontvangen van alle projecten. Zij vraagt of er in de anekdotische sfeer voorbeelden kunnen worden genoemd van dat soort projecten waarvoor ooit geld is gereserveerd maar nooit volledig is verwerkt. Zo krijgen PS meer idee van de spaarpotjes waar het om gaat.

De heer Dercksen wijst erop dat de provincie geen anekdotische begroting heeft. Aan de geldpotjes moeten labels hangen. Hij begrijpt van de gedeputeerde dat hij eigenlijk niet weet welke potjes bij welke labels horen. Echter, PS moeten een begroting goedkeuren waarin staat dat er potjes worden leeggegooid terwijl onduidelijk is welke het zijn en welke plannen er onder hebben gelegen. In feite kan de begroting niet worden vastgesteld, zolang niet duidelijk wordt welke labels bij de potjes ter grootte van in totaal € 68 miljoen horen.

Mevrouw Hoek complimenteert de VVD vanwege de vele vragen die zijn gesteld. De beantwoording daarvan heeft haar enorm geholpen om op een gemakkelijker manier door de begroting heen te gaan.

De heer De Droog vraagt of het houden van een stresstest een toezegging van de gedeputeerde is geweest.

Eerder stelde hij een vraag over de inzet van de middelen van schatkistbankieren: willen GS nagaan wat daarvoor de ruimte is?

Hij wil terugkomen op opmerkingen van de heer Dercksen en anderen over de reserves. Gesuggereerd werd dat er onder reserves altijd onderbouwingen moeten liggen. Spreker memoreert dat destijds gestart werd met de opbouw van reserves terwijl onduidelijk was wat daaraan ten grondslag lag. Er werden gelden in potten gestopt en vervolgens werd geïnventariseerd aan welke concrete plannen dat kon worden besteed. Die werkwijze had tot gevolg dat er geld overbleef. Die volgorde moet niet worden omgedraaid. Onderzocht moet worden welke reserves geen grondslag hebben en deze moeten worden overgeheveld naar de algemene middelen.

De heer Dercksen memoreert dat hij dit al acht jaar uitdraagt en adviseert: haal de potjes weg. Het is heel goed de potjes te ontsluiten, maar hij gaat ervan uit dat er toch wel iets van onderbouwing onder ligt. PS hebben acht jaar lang een begroting goedgekeurd. Het kan toch niet zo zijn dat achteraf onduidelijk is om welke postjes het ging?

De heer Van Oort is van oordeel dat de heer Dercksen voor een groot deel gelijk heeft. Het is bestuurlijk correct dat de gedeputeerde eerst met de externe partijen gaat praten om mede te delen dat die potjes daadwerkelijk worden opgeheven. Dat had de VVD eigenlijk moeten doen, maar dat is niet gebeurd. Nu wordt het wel gedaan.

Gedeputeerde Schaddelee wijst erop dat de € 58 miljoen bedragen zijn die worden ingezet in 2022-2023, juist omdat de daaronder liggende bestuurlijke afspraken goed gemaakt moeten worden. Het komende jaar wil hij daar afspraken over maken. Tegelijkertijd beaamt hij dat het soms heel lastig te reconstrueren is welke afspraak daaraan ten grondslag ligt.

Gedeputeerde Strijk wil het houden van een stresstest wel plaatsen in het licht van zijn inleiding over de begroting. Hij gaf aan dat GS niet onnodig liquiditeit willen aanhouden: reserves moeten worden ingezet voor maatschappelijk nut en dit leidt automatisch tot afnemende liquiditeit en reserves en dus tot een andere solvabiliteit. Hij kan zich de vraag voorstellen of dat alles wellicht een onverantwoord risico gaat opleveren c.q. is de provincie financieel wel voldoende degelijk bezig met het uitgeven van geld aan maatschappelijke doelen. Inderdaad kan daarvoor een stresstest worden gedaan. Dat is een tegemoetkoming aan de zorg die hij proeft. Willen PS daartoe overgaan, dan zullen zij het college niet op hun weg vinden. Hij wil dat wel toezeggen maar hij wil graag weten of die vraag alleen bij D66 leeft of breder. Wellicht dat daartoe een motie kan worden ingediend.

Gevraagd werd of het geld voor schatkistbankieren op een andere manier kan worden ingezet, om het maatschappelijk te laten renderen. GS zullen dienaangaande voorstellen aan PS voorleggen, bv. € 15 miljoen investeren in een ROM, omdat dit tot meer innovatie zal leiden. In 2020 zal er een uitwerking komen van duurzaamheidsgelden voor de energietransitie. De provincie kan dan in de vorm van leningen mensen helpen om de noodzakelijke investering in hun huis te doen.

De heer Dinklo komt terug op de opmerkingen van gedeputeerde Schaddelee. Hij leest dat er al in 2020 € 18 miljoen uit de mobiliteitsreserve vrijvalt. Dat komt niet overeen met de mededeling van de gedeputeerde. FvD vindt dat PS goed geïnformeerd moeten worden en dat wordt nu niet optimaal gedaan omdat er onvoldoende inzicht wordt geboden. Er wordt erg veel geld vrijgemaakt maar een onderbouwing ontbreekt.

Mevrouw Boelhouwer heeft van GS begrepen dat de nadere onderbouwing zeker zal volgen, maar dat daar eerste bestuurlijke zorgvuldigheid aan vooraf gaat. Zij hoopt dat de heer Dinklo daar begrip voor heeft.

De heer Dinklo hecht aan een zorgvuldig financieel beheer, ook met het oog op de € 36 miljoen incidenteel geld, dat wordt vrijgemaakt. PS worden gevraagd een begroting goed te keuren zonder dat het vereiste inzicht wordt geboden. Hij wil dat inzicht wel krijgen om een politiek oordeel te kunnen vormen. De bal ligt wat hem betreft bij GS en niet bij PS.

De heer Dercksen begrijpt dat gedeputeerde Schaddelee eerst nog met wethouders in overleg moet gaan: dan moet het toch om een concreet plan gaan. De gedeputeerde gaat toch niet ad random met wethouders in gesprek. Hij sluit zich aan bij de vragen van FvD en de VVD dat meer inzicht in de onderbouwing van vrijvallende reserves noodzakelijk is.

De heer Eggermont vraagt of PS in ieder geval aanvullende informatie kunnen ontvangen (desnoods op een “blauwtje”) over de € 18 miljoen die in 2020 vrijvalt uit de mobiliteitsreserve.

Mevrouw d’Hondt memoreert dat het tot nog toe de gewoonte was om van het positieve resultaat van een jaarrekening altijd $1/3^e$, $1/3^e$, $1/3^e$ naar de 3 bestemmingsreserves te laten gaan, waaronder mobiliteit. Dat was een afspraak uit het collegeakkoord, en daar werd geen onderbouwing van gegeven. Daarover behoeft dan ook niet met wethouders te worden gesproken. Misschien telt dat wel op naar de vrijval van € 18 miljoen in 2020.

De heer Dercksen wijst erop dat niet de commissie maar gedeputeerde Schaddelee zelf is begonnen over het spreken met wethouders, alvorens met PS te communiceren.

Gedeputeerde Strijk begrijpt dat er behoefte is aan een bepaalde informatiestroom. GS gaan na hoe zij PS in dat opzicht kunnen bedienen. Enkele partijen willen een legitimatie van de vrijval. Er wordt een onderbouwing van de balansposten gegeven. Het gaat uiteindelijk om de beoordeling wat redelijkerwijs de reserve moet zijn, gegeven de verplichtingen die de provincie heeft. In het verleden werd er geld in potten gestopt, zonder dat exact bekend was waarvoor, dan ontstaat er vrijval zonder dat deze verklaard kan worden, immers, dat is de resultante uit het verleden. Aangetoond moet worden dat de balansverplichting rondom het dossier bereikbaarheid voldoende is.

De heer Dercksen meent dat het ergens anders om gaat, nl. welke plannen er liggen onder de vrijvallende reserves. Zijn er geen plannen, dan is dat ook goed, maar dan hoeft gedeputeerde Schaddelee niet met wethouders in gesprek te gaan.

De voorzitter constateert dat gedeputeerde Strijk de toezegging heeft gedaan dat hij binnen enkele dagen, ruim voor de begrotingsbespreking, komt met een tegemoetkoming wat betreft de onderbouwing van de vrijvallende reserves.

Zij rondt de begrotingsbehandeling in deze commissie af. Afgesproken wordt dat er over de begroting in PS een buitengewoon debat zal worden gevoerd.

De voorzitter komt terug op een eerder punt, nl. het raadplegen van externe deskundigheid over structurele en incidentele zaken uit de begroting. De griffier heeft inmiddels contact opgenomen met de accountant. Het is de accountant mogelijk PS daarvan van advies te dienen. Zij verzoekt de exacte vraagstelling van deze commissie op zeer korte termijn bij de griffier neer te leggen.

2.4 [Statenvoorstel vaststelling van de tarieventabel per 1 januari 2020 behorend bij Legesverordening provincie Utrecht 2018](#)

De heer Eggermont deelt mede dat de SP de indexatiemethode uit de Wet Inkomstenbelasting, artikel 10.1, wil gebruiken voor de motorrijtuigenbelasting. Dat is de wettelijke methode, en daar gaat zijn voorkeur naar uit.

Gedeputeerde Strijk antwoordt dat indexering een politieke keuze is. Eerder is gememoreerd dat indexeren gedaan wordt in de wetenschap dat lasten ook gaan stijgen met een inflatiepeil. Die stijgingen wil de provincie terugzien in de opbrengsten motorrijtuigenbelasting. De provincie sluit aan bij het inflatiecijfer van het CBS, dat is de norm die door de provincie wordt gehanteerd. Daar is alles nu op doorgerekend. GS stellen voor dat zeer gangbare gehanteerde indexcijfer voor de inflatie te hanteren. Wil de commissie een ander indexcijfer kiezen, dan ziet hij dat wel in een motie tegemoet. Voorts zegt spreker de heer Eggermont toe dat hij nog een schriftelijk antwoord op zijn eerdere vraag over de Najaarsrapportage zal ontvangen.

De SP laat weten dat er over dit statenvoorstel een amendement zal worden ingediend.

De voorzitter constateert dat deze commissie adviseert om in PS een klein debat over dit statenvoorstel aan te gaan.

3. SLUITING

Niets meer aan de orde zijnde, sluit de voorzitter de vergadering.